

TORSDAG 27 NOVEMBER. NR 48/2014

Under en tysk stjärnhimmel

Sidan 8

Vanda svenska ger ungdomar ansvar

Sidan 5

Adventljusstaken kom västerifrån

Sidan 20

► **DENNA VECKA:** BILAGA TILL ESBO SV. OCH MATTEUS. • LOKALA INSIDOR TILL JAKOBSTADS SV. • INSTICK TILL NÄRPES, VASA SV. OCH KRISTINESTADS SV. FÖRSAMLINGAR

Smaka på 150 nya psalmer!

Om två år ska församlingarna kunna sjunga ur en ny sångskatt. Fyra personer tycker till om de psalmer som nu föreslås. **Sidan 4**

Morfar lärde mig ta vara på tiden **Sidan 2**

Kör sextusen kilometer från Finland till Sibirien

Sidan 10

Globalt grepp på ledarskap

Sidan 7

Flyktingar bävar för vintern

Sidan 6

Judar i Berlin ser nytt ljus

Sidan 12

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Tillsammans mot mörkret

KP "SNART ORKAR jag inte längre läsa fler nyheter och svarta rubriker". En djup suck från en klok och erfaren människa i vänskapskretsen fick omedelbart en stor respons från flera liknande röster – nej, de har också fått nog. Sällan har hösten känts så svart som nu, och många börjar känna tröstlös förtvivlan över flödet av dåliga nyheter, som bara verkar avlösas av ännu sämre.

Det offensiva angrepp på folkgrupper och religiösa minoriteter som inleddes på de irakiska släktterna i somras har rullat upp ett scenario som ser ut att sakna alla lyckliga slut. I tältbyar för tusentals sitter kristna, yesidier, shiiter och känner temperaturerna falla. Det gäller på alla plan. Grannländerna runt Irak har stängt sina gränser, de anser sig bagna av trycket från flyktingarna och nu finns det enligt dem inte längre rum i härbärgat.

Samma tendens att stänga gränserna tillämpas mot länderna i det eboladubbade området i Västafrika. I USA vittnar invandrare från Sierra Leone och Liberia om att de möts med så stor misstro att en del blivit rädda för att röra sig ute bland grannar och arbetskamrater. Gränserna mellan vi och dem dras obönhörligt upp. I svartvittheten struntar folk i att den förment farliga afrikanska grannen kanske inte har besökt sina hemtrakter på flera år.

Och när HUCS tvingas rapportera att de förbereder sig för det som kan vara det första fallet av den fruktade sjukdomen i Finland slår samma blinda isolationsraseri till också här. Mörket i vissa kommentarer är kompakt: "Släpp inte in dem hit! Stäng gränsen! Skjut!".

MEN VARDAGEN kan brista på närmare håll än så och har gjort det för många finländare i höst. Plötsligt den där dagen, när beskedet om samarbetsförhandlingarna kommer, när antalet nedskärningar klarnar, när man får en permittering i julklapp.

Också då slår isolationen till. För de lyckliga som fortfarande har ett jobb att gå till är det lätt att vika undan med blicken. För de drabbade blir beskedet lätt en väg in i ensamhet och en självpatagen känsla av skam. Varför just jag? Var det något fel på just mig?

ADVENT ÄR – i motsatsen till vad reklamen i postlådan vill få oss att tro – inte en konsumtionsfest utan en tid för fasta, bön och eftertanke. I år finns det många utmaningar, men också många vägar att delta i arbetet att hjälpa.

Det finns insamlingar för dem som flyr från sina hem, för dem som kämpar mot epidemier och isolering. En medveten konsumtion är ett aktivt och enkelt val som kan göras i butikshyllan eller när julklapparna ska köpas.

Och vägen till grannen är så kort som man gör den. Allt börjar med att vi väljer att se varandra. Allt slutar med om vi väljer att blunda.

JA, DET är lätt att resignera inför mörket. Men uppgiften är att orka, och att hjälpa andra att orka. Allt man kan göra är bättre än att dra ner rullgardinen. Visst är mörket här. Men låt oss möta det tillsammans.

Ett steg, ett ljus i taget.

"Allt börjar med att vi väljer att se varandra. Allt slutar med om vi väljer att blunda."

PROFILEN: LISEN ÅKERMAN

"Morfar lärde mig vikten av att njuta av den tid man har."

Riv alla trösklar till kyrkan

Trösklarna till kyrkan är något som nyvalda kyrkofullmäktig Lisen Åkerman i Pörtom vill arbeta bort. Då avser hon både synliga och osynliga trösklar.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

När **Lisen Åkerman** röstade i församlingsvalet i Närpes var det andra gången hon fick rösta. Första gången var medan hon ännu bodde i Övermark och var ogift.

– I Pörtom finns jämgamla med mig som nu röstade i sitt första församlingsval. Här har det varit samjoväl i fyrtio år. Jag tror att röstningsaktiviteten har sin förklaring i det.

Pörtomborna röstade förhållandevis aktivt i församlingsvalet i Närpes. Det gav utdelning genom att Pörtomlistan gick framåt med en plats till i det nya kyrkofullmäktige.

Att ställa upp i valet var inget stort steg för Lisen Åkerman.

– Då jag talat för ett val i Pörtom får jag väl ställa mig till förfogande som kandidat också.

Antalet röster hon fick, 59, överraskade henne. Hon fick mest röster på listan.

– Jag är väldigt tacksam över stödet. Att hon inte ställt upp tidigare beror på att hon inte blivit tillfrågad.

Nu nämner hon trösklarna till kyrkan som något hon vill arbeta bort.

– Nu när folk vet vilka som är invalda ser jag gärna att de knycker mig i armen när de ser något som är bra eller som behöver förbättras i kyrkan.

Men hon ser också ett problem i de fysiska trösklarna i Pörtom kyrka.

– I mitt arbete möter jag gamla

människor som vanligtvis är de flitigaste kyrkobesökarna. De har haft svårt att höra men nu har ljudanläggningen i kyrkan blivit bättre. Men fortfarande är trösklarna i kyrkan höga, säger hon.

Det finns en ramp som leder in i Pörtom kyrka. Men den leder in via altaret. – De som har svårt att röra sig vill inte komma in som dagens gästartist. Folk vill komma in på ett värdig sätt. Nu kämpar åldringarna sig över trösklarna då de inte vill komma in via altaret.

Åkerman ser att lösningen skulle vara att flytta rampen till huvudingången. Då skulle flera använda den.

– För mig är kyrkan inget museum utan Guds hus och det ska den alltid vara.

Hon har alltid varit intresserad av det som sker i församlingen och hon var församlingsaktiv redan som ung.

– Jag kan inte vara tyst och jag brukar säga min åsikt. Tidigare framförde jag mina synpunkter direkt till de församlingsanställda.

Som förtroendevald tror hon på att involvera flera grupper i diskussionen.

– Då får man fler än en aspekt på det hela. Vi som är äldre kan ju inte veta vad ungdomarna vill ha. Ensam kan man inte uträtta något.

Som barn gick Lisen Åkerman i söndagsskolan och sjöng i barnkör.

– Min kristna tro fick jag hemifrån. Mina föräldrar hörde inte till någon sär-

skild väckelserörelse. Pappa åkte ut i kriget som nittonåring och tron fanns med honom där. Han sade ofta att man ska ha respekt för Gud.

Morfar, den enda från den generationen Lisen Åkerman träffade, gav henne mycket levnadsvisdom.

– Jag glömmar aldrig morfars ord: "Har du pengar, har du guld. Har du hela kistan full så visst roar det mig. Men har du ett förnöjsamt sinn då är rikedom din." Han citerade också Bibeln då jag föreslog att han skulle hälsa på sina vänner på äldre dar. Allt har sin tid, förr var tid när jag skulle gästa och nu är tiden då jag ska vara hemma, sade han. Morfar lärde mig vikten av att njuta av den tid man har.

– Jag har funnit tryggheten i Gud fast

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tomas von Martens
tfn 040 831 6836

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Christa Mickelsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

jag fått vara med om ett och annat. Det har gett mig ökad förståelse för andra. Man ser ofta grandet i sin broders öga men inte bjälken i sitt eget. Man ska akta sig för att döma.

Musiken drog till församlingen

Musiken har hjälpt Lisén Åkerman komma in i församlingen, både i Övermark och i Pörtom.

– I Övermark spelade jag dragspel men jag bytte till fiol då dragspelet uppfattades som ett syndigt instrument. Men när jag började spela fiol blev det synd om dem som skulle lyssna, säger hon och skrattar.

I Pörtom var det barnen som drog henne med till körerna.

– Jag har alltid tyckt om att sjunga

LISEN ÅKERMAN, ny förtröendevald från Pörtom i Närpes församling.

men det var inte så lätt att vara aktiv i kyrkokören då barnen var små. I församlingen fanns då Körfamiljen, där barn och vuxna sjöng lättare sånger tillsammans. Barnen ville vara med där. När den upphörde fortsatte jag i kyrkokören. Trots att vi är en liten församling har vi en fungerande kyrkokör.

Hon är också engagerad i arbetet för Pörtoms estniska vänförsamling i Varbla. En gång i året får Pörtom besök därifrån. Då tar hon emot gäster i sitt hem.

– Jag blivit bekant med människorna där. De är härliga människor, glada och nöjda med sitt fast de har det väldigt fattigt.

Pörtomborna samlar in kläder och möbler som sedan säljs i Varbla.

– De har ju ingen kyrkoskatt. Så här får de in lite pengar.

Vän av snabba beslut

Till vardags arbetar Lisén Åkerman i Östermark. Det har hon gjort sedan servicehemmet Prästhagen i Pörtom lades ner för tre år sedan.

– Jag är en vän av snabba beslut. Jag besökte Lehtiharju i Östermark för att bekanta mig, på uppmaning av en vän. Prästhagen där jag jobbat i 33 år lades ner. Jag var inte där för att söka jobb, men då jag såg mig runt sa avdelnings-sköterskan att jag skulle ge mina personuppgifter till kansliet innan jag åker hem. Jag hade stött på trevliga människor i kafferummet och tänkte: varför inte prova?

LISEN ÅKERMAN

NYINVALD I NÄRPES KYRKOFULLMÄKTIGE MED FLEST RÖSTER PÅ PÖRTOMLISTAN.

SJUJSKÖTARE, JOBBAR PÅ DEMENSBOENDE I ÖSTERMARK (TEUVA).

GIFT MED GUSTAV. HAR TVÅ BARN OCH ETT BARNBARN.

PÖRTOM, ÖVERMARK OCH NÄRPES FÖRSAMLINGAR SLOGS VID ÅRSSKIFTET IHOP TILL NÄRPES FÖRSAMLING.

Gravskändning i Mariehamn

ÖVERVAKNING. Den tidigare talmannen och bankdirektören **Thorvald Erikssons** grav i Mariehamn har utsatts för kraftig vandalism, rapporterar Nya Åland.

Erikssons urna, som var fastskruvad på graven, har slagits eller sparkats loss. Det är andra gången inom några månader som en grav utsätts för vandalism i Mariehamn.

Händelsen har aktualiserat frågan om kameraövervakning på begravningsplatsen.

– Personligen anser jag att vi borde se över hur man kan bevaka området, säger **Christian Beijar**, som är ordförande i kyrkofullmäktige, till Nya Åland.

Den här veckan hade kyrkorådet ett möte där frågan skulle tas upp till diskussion.

Svårsålda hus i Hangö

FASTIGHETER. Tre av Hangö församlings fastigheter har varit till salu i ett halvår – men utan resultat. Församlingen har inte fått ett enda seriöst anbud för fastigheterna på Boulevarden 17, Bangatan 27 och Parkgatan 7, skriver Västra Nyland.

Huset på Boulevarden har varit församlingens pastorskansli. På den tiden då folk behövde ämbetsbetyg

för allt möjligt kunde det vara kö på pastorskansliet. De tiderna är förbi.

– I dag finns det dagar då det inte kommer in någon på kansliet, säger kyrkoherde **Anders Laxell** till tidningen.

Och församlingen behöver pengar.

– Ekonomin är så ansträngd att vi måste göra någonting, säger Laxell.

Irritation över arrenden i Jomala

ARRENDEN. När Jomala församling skulle förnya sina arrenden gick fyra av sexton åkerlotter till en person som inte är skriven i Jomala församling. Det har lett till irritation bland dem som blev överbjudna, skriver tidningen Åland.

Vart femte år arrenderas församlingens åkermark ut till högstbjudande. Då församlingen fattar beslut om

arrendena försöker man ta hänsyn till minoriteter och ge fördel till dem som är skrivna i församlingen. Men den här gången ville man arrendera fyra åkerlotter till en Finströmsbo.

– Vi kan inte bara leva på skatterna. Om någon erbjuder mycket över de andra måste vi ta hänsyn till det, säger församlingsekonomen **Nina Bergström** till Åland.

Sjunga tillsammans är garanterat

PSALMER. Om två år, lagom till första advent 2016, ska de nya psalmerna finnas klara och kunna delas ut i ett häfte åt den som kommer till kyrkan. Men varför tar det så länge? Och fungerar psalmboken som koncept ännu?

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON**
ILLUSTRATION: **WILFRED HILDONEN**

Anders Forsman är sekreterare för den grupp som på svenska vaskat fram de 150 förslagen till nya psalmer.

– Vi behöver en gemensam psalmbok som hjälper oss i kyrkan att sjunga tillsammans. Utan en sådan sitter vi bara och lyssnar på dem som har makt att sjunga sina egna favoritlåtar för oss. Och då är det inte kyrkomusik. Psalmboken innehåller ett basutbud av sångbara, fungerande och slitstarka sånger. Men psalmboken måste ha kontaktyta mot alla folkkyrkans medlemmar om den ska vara gemensam, och därför måste den nu uppdateras med tillägg, svarar Forsman på frågan om vi behöver en psalmbok och ett psalmbokstillägg.

Han tycker att en fysisk psalmbok fortfarande är nödvändig och att man inte ska övergå till en elektronisk psalmdatabas och projicera på skärm.

– Psalmboken behövs. Men vi borde göra det lättare att använda nytt psalm- och allsångsmaterial, också nyskrivet tillfälligt sångmaterial, om psalmsången ska vara relevant.

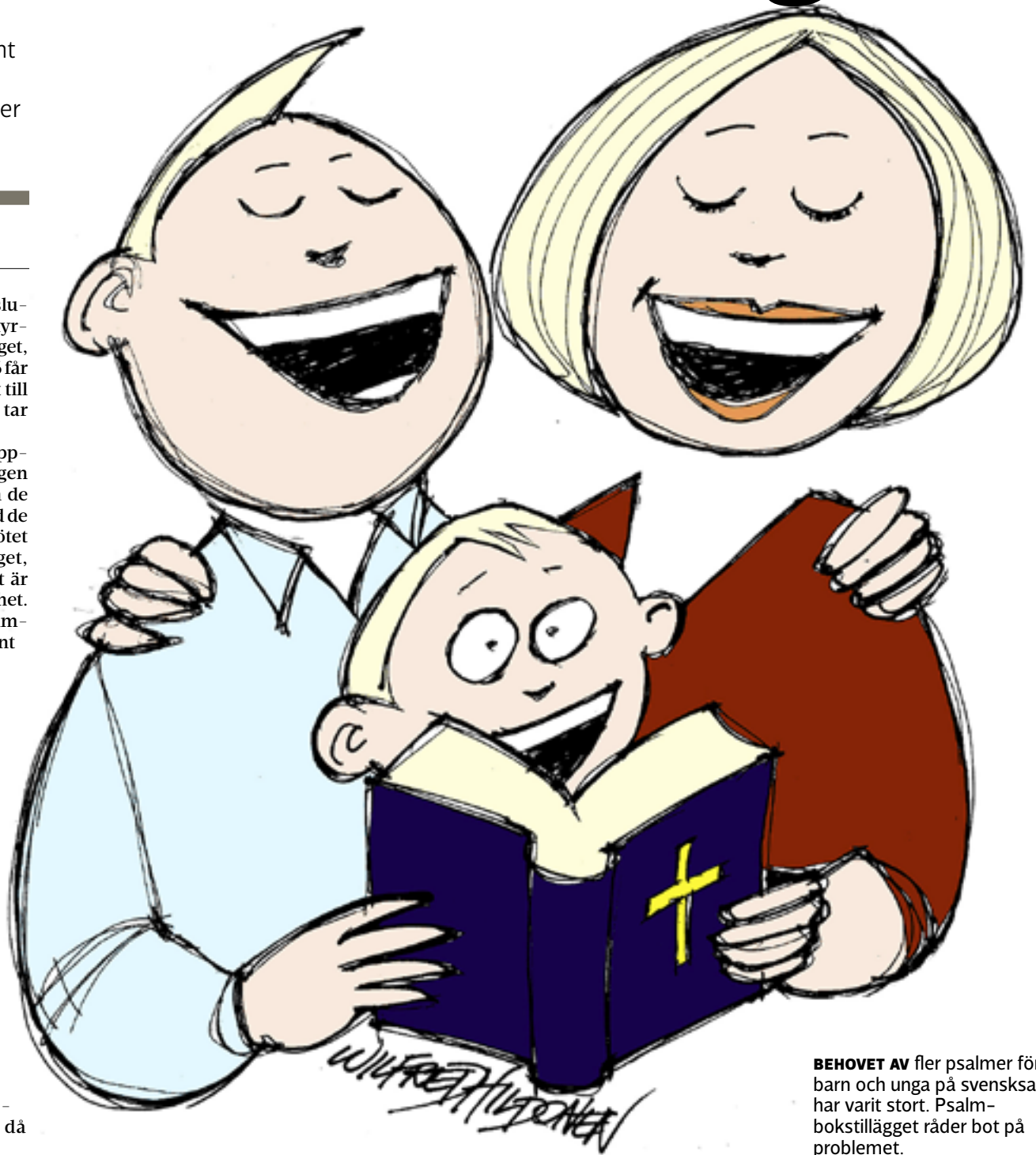
Arbetet med psalmbokstillägget inleddes 2012 och arbetsgruppens förslag blev

färdigt nu i november. I slutet av nästa år förväntas kyrkomötet godkänna tillägget, men först till advent 2016 får man det fysiska tillägget till församlingarna. Varför tar det så länge?

– De förlag som har i uppgift att publicera tilläggen kan inte göra det förrän de fått grönt ljus och vet vad de ska publicera. Kyrkomötet måste godkänna tillägget, eftersom mötets uppgift är att värna om kyrkans enhet. En enhetlig officiell psalmbok ses väl som en garant för kyrklig enhet.

Forsman säger att vår kyrka ser psalmboken som ett av de dokument som innehåller kyrkans lära.

– Då blir psalmboken en mycket viktig bok som man måste vara noggrann med vad det står i. Psalmbokstillägget hör ihop med psalmboken, och då har det visat sig att det måste behandlas på samma nivå som psalmboken. Tillägget behövs för att psalmboken snart fyller 30 år, och något slag av uppdatering måste göras då och då.

BEHOVET AV fler psalmer för barn och unga på svenska har varit stort. Psalmbokstillägget råder bot på problemet.

VI FRÅGAR:

1. Vilken är din favorit bland de 150 sånger som nu föreslås komma med i psalmbokstillägget? 2. Tycker du att vi behöver en psalmbok och ett psalmbokstillägg?

Linda Wahrman, ungdomsarbetsledare, Åbo

1. Nummer 36: *Ett litet barn av Davids hus*. Jag ser alltid framför mig en bråkig, pruttig barnkör galande av hjärtans lust. Jag tycker vår kyrka gott kunde lätta på kravatten och se att Guds rike finns i salig, snorig sprillande barnkör och inte i tigha kaftaner.

2. Efter att jag läste igenom alla psalmer blev jag superövertygad om att tillägget absolut är välkommet! Även om jag inte kände igen alla så stötte jag på flera gamla, varma härliga bekantingar. Det är de här sångerna vi i evigheter har sjungit tillsammans i vårt stift och de är klistret i gemenskapen.

Märta-Lisa Westman, pensionerad rektor, förtroendevald i församlingen, Jakobstad

1. Jag hoppas att det bland de 150 skall finnas många positiva överraskningar och att jag ska få många nya favoritpsalmer. Vid en första genomläsning stannade jag för psalm nr 120, *Möt mig nu som den jag är*. En musikalisk lärarkollega sjöng den för mig och mitt val var klart.

2. Vi behöver bara en psalmbok! De psalmer som sjungs väldigt sällan kunde utgå och ersättas med nya som bättre appellerar till församlingsmedlemmen av idag och i morgon. I övermorgon krävs sannolikt igen något nytt.

Isak Westerlund, Korsholm

1. Det är svårt att välja en favorit. Men Taizesånger ligger mig varmt om hjärtat och den sista, nr 150, *Må din väg gå dig till mötes* är vacker. Den talar om att vi, oberoende av vem vi är, samlas inför Gud och att med hans välsignelse sedan går ut i världen.

2. Vi behöver en psalmbok och ett tillägg. De gamla sångerna bär på traditionen, kärna och mærg i vår kyrka. De talar om varifrån vi kommer. Men det måste också finnas utrymme att skapa nya traditioner. Det finns en styrka i att kunna sjunga tillsammans trots att man kanske inte kommer från samma församling.

KAPLANSTÄNST HELSINGFORS

Johannes söker vidare efter kaplan

Församlingsrådet i Johannes församling i Helsingfors har beslutat att på nytt låta lediganslä en ledig kaplanstjänst. Två personer hade sökt tjänsten som le-

diganslogs tidigare i höst. 21.11.2014

– Lagen ger möjlighet att anhålla till domkapitlet om att tjänsten leddigansläs på nytt, om det ligger i församlingens intresse, säger **Johan Westerlund** som är kyrkoherde i Johannes församling.

Domkapitlet förklara-

de den 15 oktober två sökande behöriga för kaplanstjänsten, tjänstlediga kyrkoherden i Sjundeå svenska församling **Maria Venhola** och tf chefen för svensk service vid Finska Missionssällskapet **Outi Laukkanen**.

I protokollet från församlingsrådets möte den

11 november framgår det att de sökande intervjuats av en intervjugrupp och även genomgått ett lämplighetstest. Enligt samma protokoll har församlingsrådet tagit del av den beredning som gjorts och på basen av beslutsförslaget bestämt att be domkapitlet lediganslä

kaplanstjänsten på nytt.

Den beredning som ledde fram till beslutet har förklarats vara konfidentiell.

– Handlingarna är konfidentiella eftersom de innehåller resultaten av de psykologiska lämplighetstest vi låtit göra, säger Westerlund.

Domkapitlet tar ställning till församlingens begäran vid sitt följande sammanträde i december.

– Vi vill satsa på rekryteringsarbetet, även om det tar lite mera tid att göra det så här, säger Westerlund.

CHRISTA MICKELSSON

för enhet

Täcker många behov

I slutskedet av arbetet med psalmerna behövde arbetsgruppen skala ner 180 psalmer till de 150 som får plats i tillägget. På gruppens blogg nypsalms.wordpress.com skriver **Karin Erlandsson**, en av medlemmarna, att den uppgiften var svår.

– Vid det laget hade vi inga direkt dåliga sånger kvar. Materialet har varit enormt under dessa nästan tre år, och de 180 som återstod var nästan alla av hög kvalitet.

Hon anser att de utvalda psalmerna alla är bra.

– Tillsammans är de heltäckande inför alla möjliga tänkbara behov.

NÅGRA PLOCK I FÖRSLAGEN TILL NYA PSALMER

• **Sjung lovsång, alla länder**

(T Psaltaren, M Jaques Berthier)

• **Jag vill ge dig, o Herre, min lovsång**

(T & M Christer Hultgren)

• **Min Jesus, min Herre**

(T & M Darlene Zschech, Ö Bengt Johansson)

• **Släpp loss spratten**

(T Per Harling, M Britta Snickars)

• **Du är gränslös, du är nära**

(T Martin Lönnebo, M a)

Anna Brummer; b) Ingrid Danielson)

• **Här kommer en liten lucia**

(T Anita Bohl, M Jerker Leijon)

• **Barn och stjärnor**

(T Ylva Eggehorn,

M Hans Nyberg, Sverige)

• **Dina händer är fulla av blommor**

(T & M Marcello Giombini,

Ö Lars Åke Lundberg)

• **När gravljusen brinner**

(T Christina Lövestam,

M Hans Kennemark)

• **Jag tror på en Gud som är helig och varm**

(T Christina Lövestam,

M Jan Mattsson)

• **Du är helig, du är hel**

(T & M Per Harling)

• **På bröllopsdagen ber vi**

(T Christina Lövestam,

M Sverige)

• **Det gäller mig och det gäller dig**

(T & M Okänd/Karin &

Fredrik Erlandsson,

M Okänd/Mikael Svarvar)

• **Gud, i dina händer**

(Herra, Kädelläsi) (T Anna-

Mari Kaskinen, Ö Per Har-

ling, M Pekka Simojoki)

PSALMBOKSTILLÄGGET

ARBETET INLEDDES I JANUARI 2012.

ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG BLEV NYLIGEN KLART.

KYRKOMÖTET FÖRVÄNTAS GODKÄNNA FÖRSLAGET NÄSTA ÅR.

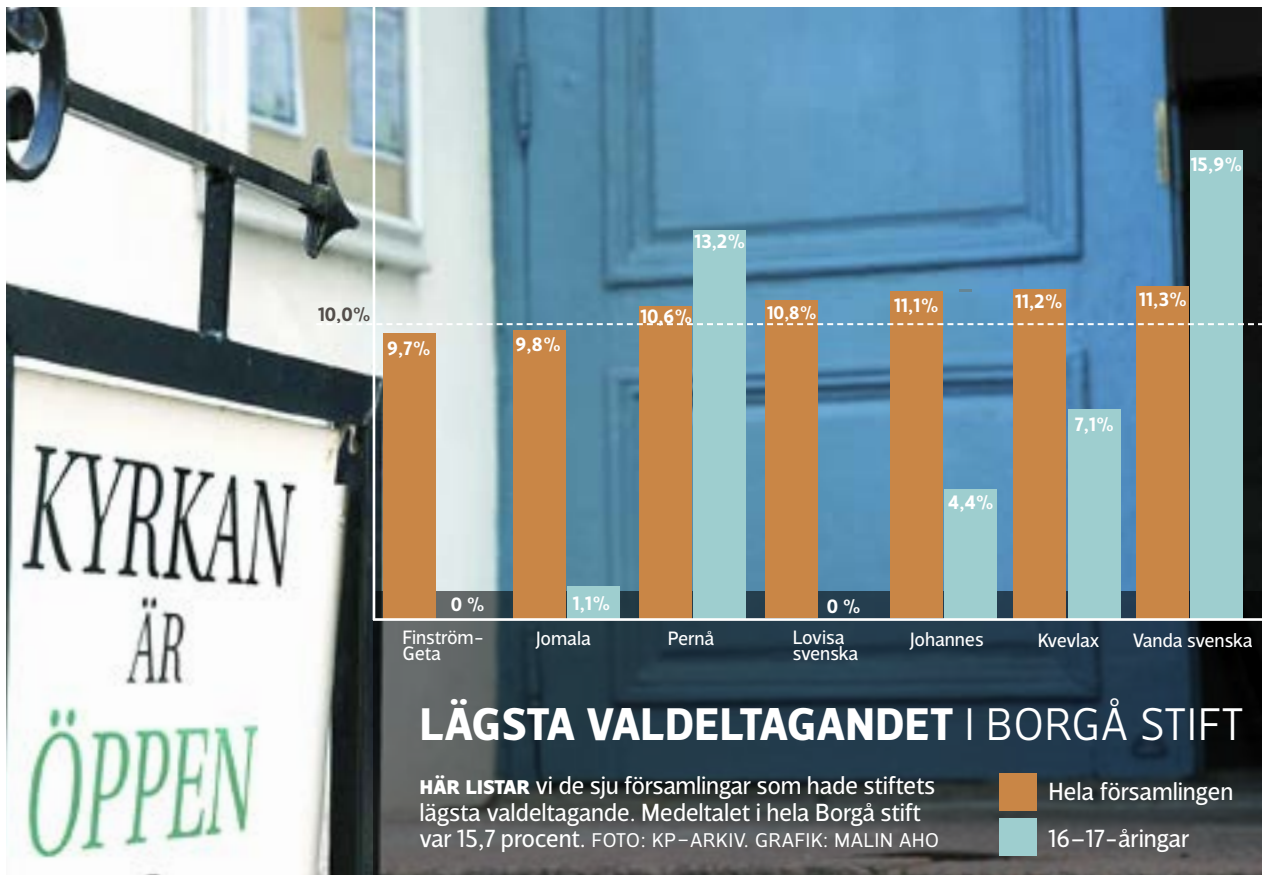
SKA KUNNA ANVÄNDAS I FÖRSAMLINGARNA FÖRSTA ADVENT 2016.

DU HITTAR ALLA PSALM-FÖRSLAG PÅ NÄTET, PÅ KYRKPRESSEN.FI

Simon Djupsjöbacka, körledare och historiker, Sibbo.

1. Tillägget har något för alla, från små barn till mer rutinerade körsångare. Själv gillar jag Taizé- och Ionasånger, och är glad över att de är med. En annan favorit är t.ex. nr 3, *Jag vill ge dig, o Herre*.

2. De behövs absolut, för de skapar en viss kanon för vad vi förväntar oss att sjungas i församlingarna. Psalmer behöver också reflektera dagens uttryck och bilder för tron. Kraven på att kantorer och körledare själva tar upp ny repertoar blir mindre, tillägget ger mångsidiga förslag. Det innehåller ekumeniskt, geografiskt och genremässigt gränsoverskridande material.

Dålig information blir lamt intresse

ENGAGEMANG. I många församlingar har veckorna efter valet präglats av en dagen efter-stämning. Varför så litet engagemang? Kan man lära sig något av det?

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Fastlandets lägsta valdeltagande, slår **Thomas Rosenberg** fast, efter att ha granskat valstatistiken i hela stiftet.

Han talar om sin hemförsamling Lovisa svenska. I församlingsvalet i mitten av november röstade bara 10,8 procent av Lovisaborna i kyrkofullmäktigevalet, 11 procent i valet av församlingråd. Inte en enda 16-17-åring röstade, trots att det fanns unga kandidater. Bara i ett par åländska församlingar är siffrorna sämre.

– Och ändå hade vi flera unga kandidater, av vilka några blev invalda. Det är ju lite paradoxalt.

Liksom i många andra för-

samlingar med lågt valdeltagande – och lågt är deltagandet trots allt på de flesta orter – grunnar Lovisaborna nu på frågan "varför?"

– Men att hitta ett svar, det är svårare, funderar Rosenberg.

Sociolog som han är tror han att engagemanget i Lovisa påverkats av att bägge församlingarna, både den svenska och den finska, under lång tid saknat starka och trygga ledare.

– Den finska präglades väldigt länge av starka konflikter medan den svenska egentligen inte sedan prostens von Martens dagar haft någon långvarig, engagerad och karismatisk kyrkoherde.

Hallå journalister!

Thomas Rosenberghar i Östra Nyland kritiserat också lokaltidningen för att den varit aktivt ointresserad av valet.

– Dagens journalister tycker kanske inte att det är så sexigt med församlingsval. Men kyrkan är trots allt

fortfarande en angelägenhet som intresserar de flesta.

Rosenberg tycker också att det är sorgligt att många församlingar – också Lovisa – sparar pengar genom att inte skicka brev med information om valet hem till medlemmarna. Det har lett till att de flesta helt enkelt inte vetat när, var och på vem de ska rösta.

– Jag har mött folk som frågat om det ska vara något val, människor som inte haft en aning om vem som ställer upp.

Han säger sig ha en förståelse för församlingsanställda som menar att de inte är deras sak att sköta valet, utan att det är lekmännen som ska engagera sig.

– Men samtidigt är det så att lekmännen inom församlingarna ofta är ganska valhanta när det gäller att ordna val. Många av de starka och engagerade personer som sitter i församlingens förtroendeorgan har dessutom redan fullt upp med sitt.

Thomas Rosenberg har

själv fått ett stort röstetal i många församlingsval i Lovisa. Nu ställde han upp i kyrkofullmäktigevalet och fick nästmest röster.

– Men jag blev faktiskt aldrig tillfrågad och tågade i stället till församlingen den sista dagen och anmälde mig själv.

Att det blev så tror han beror på att han inte hör till församlingens "inre krets".

– Ibland har jag på känn, vilket jag också skrev i en kolumn i ÖN före valet, att många inom kyrkan, både anställda och aktiva församlingsmedlemmar, kanske inte ens vill att människor utifrån ska komma med. Man vill sitta där tillsammans med folk som tycker likadant som man själv.

Imånga församlingar känner man kanske att det är bäst och bekvämast att det blir samsjovial.

– Vill folk faktiskt ha det så? Är alla vi som fortfarande vill tillhöra folkkyrkan så nöjda med hur församlingarna förvaltar vårt pund?

FORSKNING PSALMER

Psalmerna under lupp

En stort akademiskt projekt kring andlig musik är färdigt: projektet *Psalm och sång i Finland – texter, upplevelser och fostran* (Virsi ja laulu Suomessa – teksti, kokemus ja kasvatus). Den omfattande forskningen publiceras nu i 14 forskningsartiklar.

– Att sjunga tillsammans skapar känsloupplevelser vars betydelse sträcker sig över årtionden, säger **Tapani Innanen** vid Helsingfors universitet.

Projektet har också genererat omkring 40 magistersavhandlingar och sex doktorsavhandlingar.

3 FRÅGOR TILL

Jona Granlund

I Vanda röstade ungdomarna betydligt ivrigare i församlingsvalet än medlemmarna som helhet. Vad är ert knep?

– Inte något extra! skrattar **Jona Granlund** som är tf ungdomsarbetsledare i Vanda svenska församling.

– A och O är att ha aktiva församlingsunga som kandidater. Ungdomarna röstar gärna på personer de känner och litat på.

Hur många blev invalda?

– Två unga kandidater val-

des till församlingrådet. Det är väldigt roligt att de sitter så att säga på insidan och kan tala för ungdomsarbetet.

Hur ser ungdomsarbetet ut i Vanda svenska?

– Vårt mål är att integrera ungdomsarbetet med det övriga församlingsarbetet.

Det innebär att de som går hjälpledarutbildningen också kan vara aktiva inom till exempel barnarbetet och diakonin. Vi vill att de unga ska känna sig behövd och därför ger vi dem ansvar efter förmåga. De ska känna att deras bidrag är viktigt för församlingen.

■ SOFIA TORVALDS

FLYKTINGARNA ÄR helt beroende av internationella hjälporganisationer. FOTO: ALLEN KAKONY/DEMAND FOR ACTION

Vintern drabbar flyktingarna

IRAK. Det här året har varit ödesdigert för Iraks hårt ansatta kristna, vilket KP har skrivit om tidigare. De allra flesta lever nu som internflyktingar under svåra förhållanden. Det är inte sagt att de någonsin kan återvända till sina hem.

TEXT: SVANTE LUNDGREN

Ingen mindre än prins Charles har tagit bladet från mun inför denna händelseutveckling.

– Det är en obeskrivbar tragedi att kristendomen nu är så hotad i Mellanöstern, där kristna har levt i tvåtusen år, sade han nyligen. Han talade också om att de kristna attackerades på ett ”groteskt och barbariskt sätt” och kallade händelserna i Irak och Syrien för ”hjärtskärande”.

I juni erövrade terrororganisationen Islamiska Staten (IS) Iraks näst största stad Mosul, alla dess kristna invånare flydde eller fördrevs och stadens 45 kyrkor och kloster togs i annat bruk. I början av augusti erövrade IS den så kallade Ninevehslätten, de kristna assyriernas starkaste fäste. Över 100 000

assyrier flydde till Erbil, Dohuk och andra ställen i irakiska Kurdistan. En del har tagit sig vidare utomlands, framför allt till Turkiet och Jordanien, men de flesta finns fortfarande kvar.

De kristna flyktingarnas största önskan är att Ninevehslätten ska befrias så att de kan återvända hem. Nu har över tre månader gått sedan flykten och trots att kurdisk milis och den irakiska armén med hjälp av amerikanska flygbombningar i viss mån lyckats pressa tillbaka IS är Ninevehslätten fortfarande huvudsakligen under extremisternas kontroll.

Staden Tel Esqof har befriats men stadens kristna har inte vågat flytta tillbaka utan bor på säkrare ställen, det vill säga längre från IS. Däremot höll de nyligen den första mässan i staden sedan dess befrielse. Det mesta av Ninevehslätten, däribland den största staden Baghdede (också kallad Karakosh), är dock fortfarande i jihadisternas händer. Hoppet om att snart kunna återvända hem börjar falna.

Små barn gråter efter mat och gamla kvinnor sjunger klagovisor i en obeskrivbar stank.

Kylan kommer

När den stora vägen av assyriska och yazidiska flyktingar kom i augusti härbergerades de i skolor, idrottshallar, kyrkor och parker. Då var det sommar och varken kyla eller fukt var något hot.

Nu är vintern på kommande och den kan vara bitande i irakiska Kurdistan. De första regnen har fallit och åkrarna där tätlägren står har blivit leriga. Förhållandena blir allt värre för de redan hårt provade flyktingarna.

Ett team från Assyriska Riksförbundet i Sverige (ARS) besökte området i början av november. De vittnar om stor nöd bland flyktingarna.

– De flesta tog ingenting med sig när de lämnade sina hem, säger ARS:s vice ordförande **Tony Meshko** till tidningen Dagen. Nu har de stora ekonomiska problem, har man ett rum för sig själv lever man lyxliv. Jag har träffat massor som inte har tillräckligt med mat för dagen. Äter de på kvällen har de inget kvar till morgnens frukost.

Ashur Minas från Assyriska Ungdomsförbundet berättar om hur svårt det var att se små barn gråta efter mat och gamla kvinnor sjunga klagovisor i en obeskrivbar stank.

– Det är inte ett värdigt liv de lever och det är en skam för omvärlden att sådant här äger rum år 2014.

Flyktingarna har inte fått mycket hjälp av vare sig den irakiska eller den kurdiska regeringen. De är i stället beroende av bistånd från internationella hjälporganisationer. Den börjar

dessbättre strömma in.

Det är framför allt kristna biståndsorganisationer som nu ryckt ut för att hjälpa flyktingarna i Irak. Men inte enbart: den Englandbaserade sikhiska hjälporganisationen Khalsa Aid har varit närvarande ända sedan krisen började och har hjälpt tiotusentals assyrier och yazidier. Hjälp kommer också från Finland, åtminstone från Martkyrkans Vänner, Finska Missions-sällskapet och FIDA, finska pingströrelsens biståndsorganisation.

En solskenshistoria

Bland de många privata initiativen för att hjälpa de drabbade i Irak kommer en riktig solskenshistoria från Göteborg. Nioåriga **Melisia Younan** kände frustration över barnens situation i Irak och ville göra något. Hon bestämde sig för att pärla armband med texten ”Free Assyria” och sälja dem. Idén spred sig i Sverige och i dag har över 5 000 armband sålts och en halv miljon svenska kronor samlats in.

Många bäckar små gör tillsammans en skillnad. Men vintern kommer och behoven är enorma.

För mer info, kolla på Facebook: A Demand for Action samt Free Assyria.

NY UPPLAGA TILL SPECIALPRIS

Andra tusendet. Nu häftad. Nästan 1400 ex. redan sålda.

HAND I HAND av Jan-Erik Lindqvist. 488 sidor

Sagt om boken: "... jag har läst och gråtit, läst och skrattat... du talar om ett avsnitt i veckan, men jag läste allt på en gång... jag har rekommenderat boken för många... jag är rörd, berörd och glad... klassisk kristendom... det vanliga livets små glädjeämnen... jag hör din röst i radion när jag läser"

I välförsedda **bokhandlar**, hos **Fontana Media** el. **SLEF Media** el. från förf., tel. 0400-426386 el. pastorjaneriklindqvist@gmail.com

ORTODOXA KYRKAN

Flytt till Helsingfors?

Finlands ortodoxa kyrka överväger att flytta ärkebiskopssätet från Kuopio till Helsingfors.

Kyrkan tog ställning till en eventuell flytt under det kyrkomötet som ordnades i början av den här veckan i Valamo kloster.

– Vi funderar om ärkebiskopen borde finnas i Helsingfors, som är huvudstad och där en stor del av de ortodoxa bor, säger Sirpa Koriala, som leder kyrkans forskningscentral, till Helsingin Sanomat.

En flytt tros föra med sig kostnadsinsparningar.

Lyckad start för GLS i Jakobstad

LEDARSKAP. Senaste helg var det premiär i Jakobstad för den första helt svenskspråkiga GLS-ledarskapsutbildningen i Finland. Och premiären verkar ha gett mersmak bland såväl deltagare som arrangörer.

TEXT OCH FOTO:
NICKLAS STORBJÖRK

– Det har varit väldigt bra. Det har överträffat förväntningarna och vi hade aldrig kunnat tro att det skulle vara så här bra, säger systrarna **Judit Sund** och **Lisen Pahkala** när de summerar intrycken av Global Leadership Summit-konferensen halvveis in på den andra dagen.

Båda har deltagit i ledarskapsutbildningar tidigare. – Men det som skiljer den här från de ledarskapsutbildningar jag deltagit i tidigare är den kristna kopplingen. Och eftersom jag själv är aktiv i kristna sammanhang så betyder den biten mycket och ger en större tyngd och stabilare grund åt hela utbildningen, säger Judit Sund.

Judit Sund jobbar som avdelningsansvarig på ett lokalt trädgårdsföretag i Jakobstad och är till vardags förman för närmare tio anställda. Lisen Pahkala jobbar i sin tur som kassabiträde men är också engagerad som söndagsskollärare.

– Även om jag inte direkt är i en chefsställning i mitt arbete så tycker jag ändå att sådana här utbildningar alltid ger väldigt mycket. Man får tid att reflektera över sig själv och sin personlighet och lär sig samtidigt mycket om andra människor, säger Lisen Pahkala.

Judit Sund är inne på samma linje.

– Det av seminarierna som varit mest givande så här långt för mig personligen var ett om introverta ledare. Jag kan känna igen mig

GLS-SEMINARIERNA ÄR inspelade på förhand och projiceras på storbildsskärm. Här är det Jeffrey Immelt, vd på General Electric med över 300 000 anställda, som delar med sig av sina erfarenheter av ledarskap.

i det och det känns befriande att få höra att det inte finns en mall eller en stil som man som ledare måste följa. Man får anpassa ledarstilen efter personligheten.

Närmare 300 deltagare

Musik är ett stående inslag i GLS-konferenserna och också såden får berömas av Lisen Pahkala och Judit Sund.

– Konserten med **Markus Wargh** på fredagskvällen var helt fantastisk och också **Mrs**

JUDITH SUND och Lisen Pahkala var två av de närmare 300 deltagarna på den första svenskspråkiga GLS-konferensen som arrangerades på Campus Allegro i Jakobstad senaste helg.

Bighill Singers har varit otroligt duktiga.

Även från arrangörshåll är man nöjda med premiärkonferensen i Jakobstad. Det här är den första helt svenskspråkiga konferensen som ordnas i Finland.

– Vi har haft närmare 300 deltagare och det är redan nu bestämt att det blir en fortsättning här nästa år. Våra erfarenheter från andra orter är att det första året är svårast att sälja in och sedan blir det lätt-

are, säger **Maarit Kattilakoski** som är projektledare på GLS.

Många företagare

Att det blev en GLS-konferens i Jakobstad berodde på att det kom ett lokalt initiativ om att ordna en konferens här. Regionen är känd för hög kyrklig aktivitet men också för sin företagarganda.

– Det märks också i deltagarstatistiken. Ungefär en tredjedel av deltagarna här kommer från företagsvärlden, vilket procentuellt sett är den högsta siffran av de orter vi ordnar GLS på i år, säger Maarit Kattilakoski.

Konferensen öppnades av Jakobstads stadsdirektör **Mikael Jakobsson** som också deltog i konferensen tillsammans med stadens ledningsgrupp.

– Också de verkar vara väldigt nöjda. Jakobsson lovade redan nu att staden deltar också nästa år och då med tre gånger fler medarbetare än i år.

GLS står för Global Leadership Summit och är en ekumenisk och internationell ledarskapsutbildning.

VÅGA FRÅGA

Ett uttryck för omsorg

ANN.SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och psykoterapeut svarar på läsarfrågor om tro och liv.

Folk frågar ofta "får jag be för dig?". Är det okej att fråga så, måste man faktiskt be om lov innan man ber för någon? Och vad händer om den man frågar svarar "nej!". Får man då be ändå?

VAD ÄR det som har fått dig att fundera på vad man menar med att fråga "får jag be för dig?". I vilka sammanhang brukar du höra människor formulera sig på det sättet? Jag önskar att jag kunde ha fått veta lite mera om bakgrunden till dina tankegångar.

JAG HÅLLER med dig om att frågan är otydligt formulerad. Syftet med frågan är inte att begära någons tillåtelse till att be utan den ställs för att uttrycka medkänsla och omsorg. Bakom den skenbart enkla frågan brukar finnas ett längre samtal mellan två människor. Den ena är uppenbarligen kristen och bekväm med att be, den andra är sannolikt mera sekulariserad och ovan med bön. Frågan "får jag be för dig" har ställts efter att båda parterna har uppnått ett förtroende för varandra. Genom att ställa frågan "får jag be för dig" uppmärksammar jag våra olika utgångslägen.

Jag vill uttrycka att jag respekterar ditt sätt att tänka, men jag vill gärna visa min omtanke om dig genom att be för dig. Uppfattar du att jag har ett gott uppsåt och menar väl? Det längre resonemanget komprimeras alltså i frågan "får jag be för dig" och det är mycket sannolikt att den får ett jakande svar.

SKULLE SVARET ändå vara nekande måste jag respektera det. Då har samtalet gått överstyr och min samtalspart har sannolikt uppfattat att jag är okänslig och arrogant och att jag har en bristande respekt för mina medmänniskor. I det fallet har jag inte kunnat förmedla min medkänsla och mitt goda uppsåt. Min bön ska då få ett annat innehåll. Jag behöver be om hjälp med att reda upp det jag har ställt till med.

Sammanhanget frågan ställs i är alltså avgörande för hur den uppfattas, som omtanke eller som ett uttryck för bristande respekt.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN SOFIA TORVALDS

Om att räcka över en blomma som inte tas emot

Något har hänt mig, något som aldrig hänt mig förr: jag har åkt på en andlig smäll.

Jag har hört andra berättat om det, jag har intervjuat folk om det, men det har inte hänt just

mig tidigare. Jag är förvånad över hur ont det gör.

För första gången någon sin inser jag något av hur folk resonerar när de efter minsta lilla missräkning lämnar kyrkan. En kort stund – bara en sekund! – tänker jag samma tanke: vill ni inte ha mig ska ni in-

te heller få mina pengar. En liten stund känner jag mig riktigt hämndlysten.

Jag inser hur skör vår gemenskap är. Jag inser hur lätt den faller i bitar och inte längre kan användas.

Så här tänker vi som är medlemmar i kyrkan men inte jobbar där: varje gång

vi närmar oss en kyrka eller församling är det som om vi föreställer oss att vi blivit bjudna på fest. Vi vill överrätta en blomma till värden. Den blomman kan vara att vi kliver över kyrktröskeln för första gången på tjugo år, att vi engagerar oss i någon verksamhet i

församlingen, att vi erbjuder våra tjänster. Blomman kan vara att vi vill sjunga eller be, den kan vara att vi sätter oss längst bak och sitter igenom en gudstjänst trots att vi inte vet när vi ska stå och när vi ska sitta.

Om blomman inte blir mottagen är det hemskt.

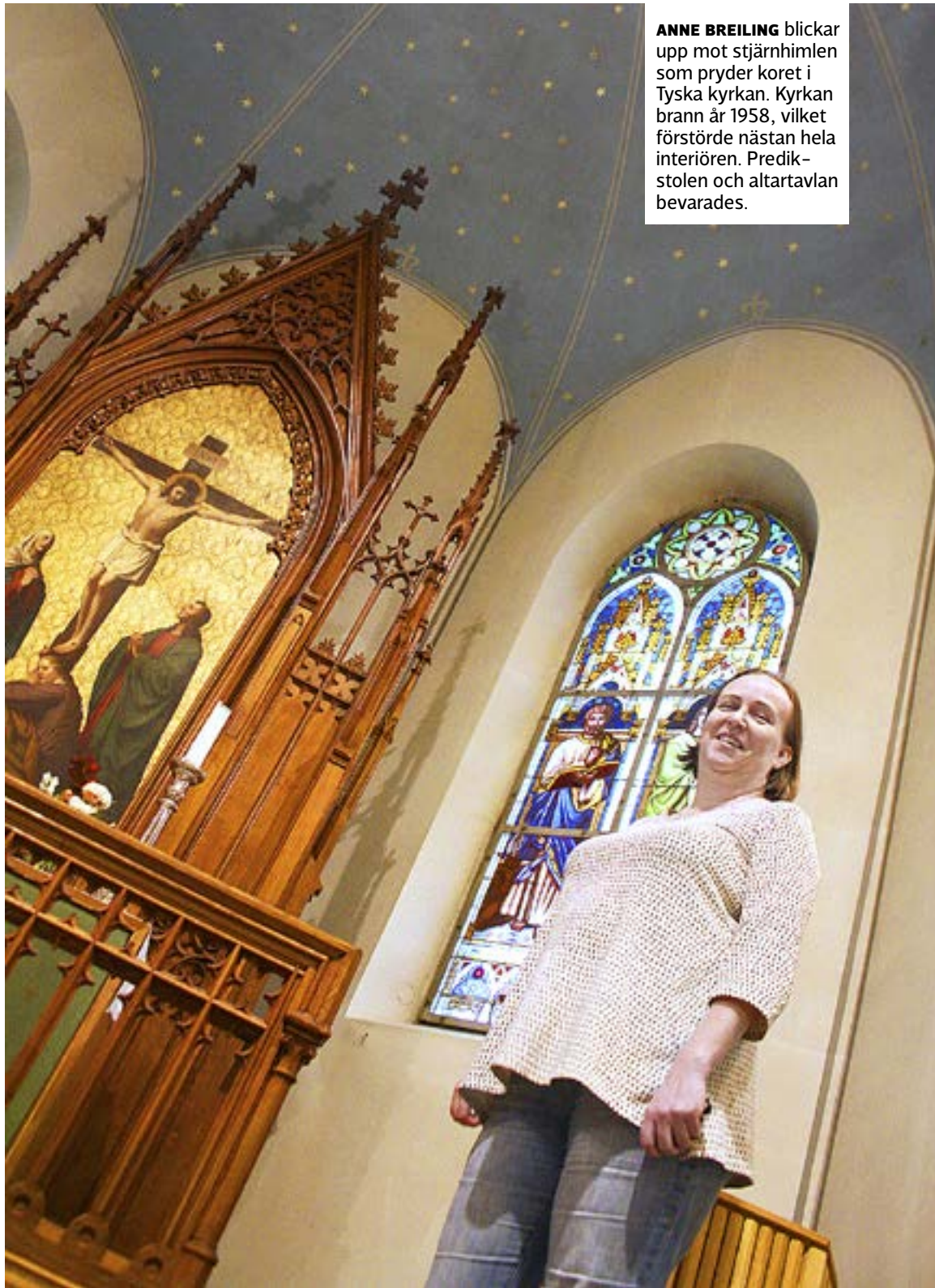
Det gör ont i själen. Då kanske vi vänder om och inte kommer igen.

Så alla ni som jobbar i kyrkan: ta snälla emot blommorna, också om de har fel färg och inte alls passar ihop med arrangemanget på altaret. Ta snälla emot dem och säg tack.

Borta bra i finska Mini- tyskland

KULTUR. Det finns ett litet Tyskland mitt i Helsingfors. Ett livligt kulturkvarter och en kyrka där korv och öl hör till när man träffas.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

ANNE BREILING blickar upp mot stjärnhimlen som pryder koret i Tyska kyrkan. Kyrkan brann år 1958, vilket förstörde nästan hela interiören. Predikstolen och altartavlan bevarades.

Dagis fångar upp

– En av mina favorithögtider är St Martin, en väldigt tysk högtid som vanligen inte firas här i Finland. Den infaller i november och då gör vi en slags parad i parken. Barnen bär lyktor som de pysslat tillsammans med föräldrarna. I år hade vi en riktig häst som ledde tåget och en hornorkester som spelade. När tåget marscherat genom hela Observatorieparken kommer det tillbaka till kyrkan där vi serverar bulle och glögg till alla.

Katharina Pahl är barnträdgårdslärare på kyrkans egen "kindergarten" eller dagis, som ligger i huset strax intill tyska kyrkan. De flesta barnen har en tyskspråkig och en finsk- eller svenskspråkig förälder. Efter dagis försöker nästan alla komma in i Tyska skolan.

– Därför har vi en tvåårig förskola så att barnen ska få så mycket hjälp med språket som möjligt.

Daghemmet lever i nära symbios med församlingen. Varje vecka håller kyrkoherden en stund för barnen, också kan torn sjunga tillsammans med grupperna varje vecka.

– Daghemmet finansieras av församlingen så det är klart att vi arbetar tätt ihop. Hela församlingen är väldigt familjeorienterad, det beror på att vårt tysk-

språkiga daghem naturligt fångar upp många av de tyska familjer som kommer till Helsingfors för att arbeta eller studera.

Genom dagis får föräldrarna kontakt med andra tyskar, alla evenemang kring kyrkan blir en naturlig mötesplats.

– Här finns språket, en tysk kontext, vänner och kamrattstöd för dem som befinner sig långt hemifrån.

TYSKA KYRKAN 150 ÅR

• **"Kyrkan är vacker men platsen är ful"** sa församlingsmedlemmarna när kyrkan byggdes på 1860-talet intill Observatoriparken i Helsingfors.

• **I dag**, när kyrkan firar 150 år, ligger byggnaden mycket centralt, ett stenkast från Salutorget.

• **Granne med kyrkan**, och förenad med den genom underjordiska tunnlar, ligger i dag församlingens eget daghem och ett flertal verksamhetsutrymmen.

• **Kyrkan är** en av de populäraste bröllops- och konsertkyrkorna i Helsingfors.

Församlingen som röd tråd

– Ett av mina dräpligaste minnen från kyrkan handlar om när jag vikarierade diakonissan en sommar för länge sedan. Ett brudpar som skulle vigas i Tyska kyrkan stod redan utanför kyrkdörren och väntade, men inne i salen stod ännu kistan från begravningen som hållits strax innan. Ingen kom för att bära ut kistan så jag, min man och vaktmästaren fick med gemensamma krafter baxa ut kistan bakvägen. Det var knappt så vi fick ut den genom alla smala dörrar.

Karin Sentzke "hör till möblemang- et" i tyska kyrkan, om man får tro damerna i församlingens Bastelkreis (ung hantverksgrupp) som samlas varje tisdag. Hennes svärfar har varit präst i församlingen och själv har hon arbetat med många olika uppgifter inom församlingen.

– Jag kom till Finland som aupair 1966 och hade aldrig tänkt stanna länge. Hela mitt finländska liv har kretsat kring kyrkan och dess olika verksamhetsformer, den är min röda tråd genom livet. Nu funderar min son på att bli diakon, allt hänger ihop i livet.

Hantverksgruppen grundades i ti-

"Här finns språket, en tysk kontext, vänner och kamrattstöd för dem som befinner sig långt hemifrån."
Katharina Pahl

derna för att samla in pengar till församlingens ålderdomshem. Förr brukade de ordna stora basarer där intäkterna gick till underhåll och anskaffningar för åldringarna på boendet.

– Men nu är vi själva så gamla, de flesta av oss orkar inte längre hand- arbeta på samma sätt, konstaterar damerna i gruppen. Nu koncentrerar vi oss på att umgås, här kan man både skratta och gråta.

Alla i gruppen har kommit en lång väg. De berättar om långa utlandsvis- telser, frånvaron av den egna släkten och sammanhanget. Hemmafruar och karriärkvinnor.

– Vi är väldigt olika, alla är inte sär- skilt religiösa eller ens intresserade av kyrkan. Men språket förenar oss, och Gud är nog inte så småaktig.

Just i dag firar damerna avskedsfest för **Ulla Leverenz** som ska flytta hem till Tyskland efter två år i Finland. Festda- gen till ära bjuds det i rykande varm korv, pretzel och likör till kaffet.

– Jag har bara läst tyska under min skoltid så för mig har församlingen där allt fungerar på tyska varit oerhört vik- tig under vår utlandsvistelse. Här har jag fått kontakt med människor som har mer erfarenhet av den finländska kulturen, säger Leverenz.

Samtidigt vårdar grupperna min- net av den egna kulturen, av barndo-

KYRKOHERDE ERIK A. PANZIG tar på sig den svarta prästdräkten som används i tyska församlingen. Kragen med två flikar kallas elva.

KARIN SENTZKE var utbildad sjuksköterska när hon kom till Finland på 1960-talet. Hon har bland annat arbetat på församlingens eget ålderdomshem i Munksnäs.

KATHARINA PAHL älskar alla fester som kyrkan och församlingens dagis ordnar tillsammans. Den här lyktan är gjord till högtiden St Martin.

men i Tyskland, av det liv man lämnat bakom sig.

– Det gör att gammaldags traditioner lever kvar trots att förhållandena kanske förändrats hemma i Tyskland för länge sedan, berättar Karin Sentzke och skrattar åt hur prästfruarna i församlingen länge skulle ha lång ärm och smal krage.

Hon medger också att det lätt blir samma människor som är aktiva i samma verksamhetsformer år efter år.

– Å andra sidan förnyas vi ständigt genom de nya som flyttar hit och andra som flyttar hem igen. Alla kommer inte för att stanna så där som jag.

Sentzkes man **Klaus Sentzke** är finskfödd men tysk-finlandssvensk i fjärde generation. Systemet med en egen församling och kyrka, oberoende av hur du flyttar runt i Finland, gör att många familjer finns kvar inom församlingen i generationer. Tyska kyrkan i Finland grundades 1858 för att betjäna alla de tyska köpmän och hantverkare som arbetade i landet. Många stannade kvar, gifte sig med finländare och deras tysk-finska familjer lever många kvar ännu i dag – också inom tyska församlingen. I dag har församlingen cirka 3 000 medlemmar, 90 procent är finska medborgare. Församlingen hör sedan 1923 till Borgå stift.

Skåla med biskopen

– Ett av mina favoritställen i kyrkan är sakristian. Här förbereder jag mig strax innan det är dags för gudstjänst. Här kan jag samla min koncentration. Kyrkan i sig är vacker och utsmyckad, sakristian är enkel och avskalad. Det tycker jag om, det hjälper mig att fokusera.

När kyrkoherde **Erik A. Panzig** går ut till församlingen är det liturgin från hemlandets Tyska evangeliska kyrka som gäller.

– Det har visat sig vara viktigt för folk att också mässan är bekant, sådan som när de konfirmerades hemma i Tyskland. Man känner igen sig och vet att det här är min sorts mäsas.

Efter gudstjänsten är Panzig inte främmande för att bjuda församlingsmedlemmarna på fotboll och öl.

– Vi har ett eget litet Minityskland här och för oss är fotboll jätteviktigt. När Tyskland spelade VM-match hade vi en rullande korvkiosk utanför kyrkan och serverade också öl åt åskådarna. Många som inte ens hör till församlingen kommer, för här finns den stämning och det språk som de inte längre hör och lever till vardags. Också när vår biskop **Björn Vikström** var här på besök bjöd vi honom på en öl. Det hör till vår kultur att dricka något gott när vi samlas.

Församlingen har bara en präst på plats i Helsingfors, den andra tjänsten är en reseprästtjänst som gör det möjligt för församlingsmedlemmar i hela landet att få fira mäsas på tyska med jämna mellanrum. Prästerna kommer från Tyskland, församlingen "leasar" dem för högts nio år. Längre än så vill inte den tyska evangeliska kyrkan låna ut sina präster till utlandet.

– Ett år innan tiden går ut kommer det tre nya kandidater till Finland för att bekanta sig med församlingen och provpredika. Sedan röstar församlingsmedlemmarna själva om vem de vill ha.

Röstningsprocenten i senaste prästval låg runt 30 procent.

Medlemmarna bär verksamheten

– Jag flyttade till Finland redan som sex-åring och har bland annat blivit konfirmerad i Tyska kyrkan. Ett tydligt minne från kyrkan är när vi övade sånger inför konfirmationsgudstjänsten. Prästen, som själv tyckte om att sjunga, uppmanade oss att ta i ordentligt. Min farmor som råkade ha vägarna förbi backade skräckslagen ut från repetitionen när hon hörde vår sång.

Anne Breiling arbetar i dag som för-

”Många av våra medlemmar har flyttat långa vägar, men församlingen är ändå alltid densamma.”

Anne Breiling

samlingssekreterare i Tyska kyrkan. Hon ser församlingen som ett stort kulturkvarter med mycket olika människor och väldigt högt till tak.

– Språket förenar oss. Alla är välkomna, också om du helt saknar kopplingar till Tyskland, men språket är tyska i vår kyrka.

Systemet med roterande präster gör att basfunktionerna i församlingen, sekretariatet men också medlemmarna och grupperna inom verksamheten, blir mer självgående.

– Vi kan inte göra oss beroende av prästen, vi måste hålla igång verksamheten själva. Det gör också att församlingen inte blir så centrerad kring prästen, så som det kanske lätt blir i kyrkan.

En annan hemlighet bakom att församlingen har aktiva medlemmar över många generationer, tror Breiling, är kontinuiteten.

– Många av våra medlemmar har flyttat långa vägar, men församlingen är ändå alltid densamma. Centrum för församlingen är i Helsingfors, i Åbo finns en kapellförsamling och dessutom församlingsgrupper på 18 andra orter i Finland. Hela familjen, kanske hela släkten, hör ändå till samma församling och möts här. Många finns kvar trots att det egentligen bara är farmor och farfar som längre talar tyska som hemspråk, av tradition. Det hör helt enkelt till att gå till Tyska kyrkan.

SIBIRIEN. Lite av en äventyrare är han nog, Aatto Lamminpää. I stället för den Transsibiriska järnvägen tar han den Transit-Sibiriska landsvägen och kör den 6 000 kilometer långa vägen till Sibirien.

Med Transit till Sibirien

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Kommer man över huvudtaget på tanken att resa till Sibirien är bilen kanske inte det första färdmedel man väljer. I synnerhet inte om bilen är en 25 år gammal Ford Transit. Men det är vad pensionerade ungdomsledaren **Aatto Lamminpää** från Nyslott gjort.

Han har kört sträckan mellan hemmet och Karatusa i Sibirien åtta gånger, de fem senaste resorna med sin Ford Transit-paketbil årsmodell 1989. Det tar honom vanligtvis mellan sex och sju dagar att köra de knappa 6 000 kilometerna. Då kör han och hans resällskap runt aderton timmar och sover fem. Oftast har han någon med sig som kan avlösa honom bakom ratten.

I bilen har han byggt en säng. Nätterna tillbringar resenärerna vanligtvis på övervakade parkeringar som också långtradarchaufförerna anlitat.

– Den snabbaste resan gjorde jag på fyra dygn. Då körde vi mer eller mindre dygnet runt, säger Lamminpää. Ibland kan trafiken stå stilla efter en olycka

eller vägarbete. Jag har varit med om att en sträcka på trettio kilometer tagit sex timmar att köra.

Stannar ibland vid hoppbacke

Han brukar välja mellan vad han kallar den nordliga eller den sydliga rutten.

– Den sydliga är lite längre. Men båda är mellan 5 600 och 5 800 kilometer.

Båda rutterna tar honom genom Moskva och den okända trafiken där. Men han brukar undvika problemet genom att passera under morgonnatten.

Ibland stannar han på vägen för att hälsa på någon missionär eller för att träna i en hoppbacke. Hoppskidorna följer med i bilen under varje resa och han har koll på var plastbackarna finns. Just nu ligger han i träning för världsmästerskapet i backhoppning för veteraner som hålls i Taivalkoski i mars. Backhoppning är hans stora intresse och han glider gärna in på det samtalsämnet. Han talar med värme om de människor han träffar i de kretsarna, allt från backhopparlegender som **Matti Nykänen** och österrikaren **Andreas Felder** till de veteranhoppare som

är okända för den stora allmänheten.

Bilen värt sitt pris

När Lamminpää köpte paketbilen visade Transitsens mätare på 169 000 kilometer. Nu visar siffrorna på ytterligare 100 000 kilometer. De flesta av dem har samlats på vägen mellan hemmet i Nyslott och Karatusa. Men han tar också bilen när han ska på sina backhoppningsresor i Europa.

– Jag köpte bilen av en taxitrafikant för två år sedan. Han hade använt den för transport av byggmaterial. Före det hade den använts för elevtransporter vid ett vuxenutbildningsinstitut. För att vara en diesebil hade den inte så många kilometer på mätaren, men den var utsatt för hårt slitage under korta körsträckor. Den har varit värd sitt pris, säger han.

Han har inget emot att köra långa sträckor. Som pensionär har han också tid att satsa på landsvägen. Vanligtvis gör han inga kortare resor till Sibirien, han brukar stanna åtminstone i en månad.

– För en person skulle det vara bil-

AATTO LAMMINPÄÄ har gjort fem resor till Sibirien med sin Transit.

ligare att ta tåget till Moskva och flyga därifrån. Men inte för två. Dessutom klarar man sig inte utan bil här. Som frivilligarbetare inom Folkmissionen får jag 15 cent per kilometer i ersättning för resorna fram och tillbaka.

Eftersom han har sängen med sig i bilen behöver han ingen inkvartering. Då han hjälper den ingermanländska kyrkan med olika byggprojekt i Karatusaområdet vill han också ha med sig en hel del verktyg.

Stag och lager har gått sönder

Aatto Lamminpää känner sig inte otryggt under sina resor. Det enda som bekymrar honom är att bilen kan gå sönder. Och det har hänt.

– Men det är i undantagsfall. Under den första resan med Transiten gick ett stag till framhjulet sönder, berättar han. Det såg rostigt ut redan när jag köpte bilen, och den var svår att styra. Staget gav upp under resan i Ryssland och plogvinklarna förstörde däcken helt. Vi bytte till vinterdäcken som jag hade med mig och vi lyckades ta oss till en liten byverkstad femtio kilometer

därifrån. Där korrigerades plogvinklarna. Efter ytterligare 300 kilometer reparerades staget provisoriskt i Novosibirsk. Två veckor senare fick vi reservdelar som min bror hittat i en bilskrot i Finland tillsänt med kurir till Sibirien.

Det har också hänt sig att hjullager sagt upp, i synnerhet lagren på den släpvagn han ibland har med sig. Släpen har svagare lager än bilarna.

– Jag har en del reservdelar med mig i bilen. Jag är ingen bilmekaniker, men jag kan göra en del reparationer vid behov. Helst anlitar jag någon verkstad på vägen.

Första resan på nittioalet

Redan på nittioalet gjorde Lamminpää långa bilresor in i Ryssland. Tillsammans med en finsk-amerikansk missionär körde de två gånger till ett finsk-ugriskt folk på den asiatiska sidan av Uralbergen.

– Han hade gjort resorna tidigare med en kompanjon som han inte drog jämnt med. Jag erbjöd mig då att komma med som chaufför. Missionären var i sig själv en så trygg person att jag aldrig var rädd. Vi har aldrig haft några problem. Vå-

”Jag tror att Amerika är en farligare plats än Ryssland vad kriminaliteten beträffar.”

ra bilar har varit billiga och gamla och inte dragit till sig några kriminella. Jag tror att Amerika är en farligare plats än Ryssland vad kriminaliteten beträffar.

Men han har mött människor som blivit förskräckta över hans resor i Ryssland.

– En av dem var min lärare i ryska på nittioalet. Fast han var själv rysk! På den tiden var det inte bara finländarna som var rädda att röra sig i Ryssland utan också ryssarna själva.

Aatto Lamminpääs intresse för Ryssland vaknade redan på sextioalet då han gick i bibelskola. I skolan fanns ett nyväckt intresse för missionsarbete i östblocket. Skolan fick besök av en präst från Bulgarien som suttit fängslad i fjorton år på grund av sin tro. Skolan hade ett visst samarbete med den Slaviska missionen i Sverige, nuvarande Ljus i öster.

– Redan som ung tyckte jag det skulle vara roligt att få röra sig bland helt vanliga människor i Sovjet. Men det var ju omöjligt att få göra på den tiden.

Det tog nästan tills Sovjetunionen föll innan Lamminpää gjorde sin första resa

till landet. Den resan gjorde han på nittioalet till backhopparnas veteranavlingar tillsammans med sin bror.

– Jag fick många nya vänner som jag hållit kontakt med sedan dess.

En av ungdomarna som Lamminpää kom i kontakt med i sitt jobb som församlingens ungdomsledare i Nyslott var **Joose Pitkänen**. För fem år sedan, när Pitkänen tillsammans med familjen blivit utsända som missionärer till Karatusa, bad han Lamminpää komma till Karatusa för att hjälpa till med ett byggprojekt.

– Jag tvekade inför Jooses fråga. Jag var på väg till en konferens och i bilen försökte jag be men jag hade känslan av att bönen inte steg högre än till bil-taket. Men under konferensen började ordet leva. Innan dagen var slut bestämde jag mig för att inte stå i vägen om Gud vill ha mig till Sibirien.

Den första bilresan till Karatusa gjorde han i sin brors sju meter långa lastbil. I skåpet hade de inrett platser där de kunde sova och förvara bagage.

– Det blev bilen av praktiska orsaker. Det fanns ingen inkvartering i Karatusa

utan vi sov i bilen. Men när Joose fick höra att jag kommer med bil ville han att jag skulle ta två kanoter med mig. Vilket jag också gjorde.

Med lastbilen gjorde de två resor innan den började dra för mycket olja. Innan han köpte sin Transit gjorde han också en resa med sin personbil, en Skoda Felicia.

– Jag vet inte hur många resor jag gjort till Ryssland, säger Lamminpää. Men över hundra resor är det.

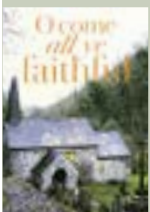
Församlingarna behöver stöd

Hur länge han ska fortsätta köra till Sibirien vet Lamminpää inte. Familjen Pitkänen har nu flyttat tillbaka till Nyslott. Joose gör sina resor till Karatusa därifrån.

– För församlingarna i Sibirien behöver fortsatt stöd. Det skulle vara viktigt att det kom någon från Finland med jämna mellanrum. Jag börjar se trötthetstecken hos medarbetarna. Också de borde servas som bilarna. Men det finns ingen beredskap att hjälpa dem som bränner ut sig. Dessutom är byggnadsarbetet på hälft här.

ELLIPS

Julen som inredning

Jag älskar inredningstidningar och jag älskar julen. Det bästa som finns är alltså in-

redningstidningarnas julnummer, och när julen närmar sig vinglar min smak mot det lantliga. Alltså köpte jag en lantlig brittisk inredningstidning, ni vet, en sådan som har en dörrkrans och snö och en gullig hund på pärmen.

En bit in i läsningen började jag gråta. Nej, inte för att det var så vackert och stämningsfullt, men för att det var så vackert och stämningsfullt i en kyrka.

Sedan länge har min kyrktillvända själ vant sig vid att när kyrkor får plats i inredningstidningar så förekommer de i formen "bönehus blev härlig familjebostad". Inredningstidningens andlighet är den stämning av perfektion som skapas då alla inredningens element når sin sköra balans.

Och nu – så plötsligt, så oväntat! – ett reportage från en julgudstjänst i Englands minsta kyrka, St Beuno's i Exmoor. Här förrättar den gråhåriga (och tydligen obetalda) pastor Colin gudstjänst varannan vecka. Här spelar den lokala färfarmarens fru Jenny på en tramporgel (tangenterna fastnar) utrustad med en liten lykta, för kyrkan har ingen elektricitet. 33 personer får rum, de har lite trångt. Kyrkan har stått där och sett likadan ut i 1000 år.

Församlingsborna turas om att läsa bibeltexter. Pastor Colin har bakat små köttpajer och bjuder på en varm dryck efteråt.

– Jag visste inte att det fanns sådant här. Jag trodde att det bara hände i böcker, snyftar jag där jag sitter i soffan bredvid min man.

Finns en sådan kyrka hos oss?

• SOFIA TORVALDS

Pulserar åter i Berlins ådror

TYSKLAND. Innan nazisterna tog makten fanns det 173 000 judar i Berlin. Efter Förintelsen var den judiska befolkningen så gott som utplånad, men tack vare invandring har det berlinska judiska samfundet i dag omkring 120 000 medlemmar.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Långt borta i bakgrunden hör man det dova ljudet av trafikbrus men innanför de tjocka gråa betongväggarna på Lindenstrasse i Berlin kan man ta på tomheten och tystnaden. Holocaustornet i Judiska museet i Berlin står för ändstation, deportation och förintelse och markerar det tomrum som judarna lämnade efter sig i den tyska historien.

Utanför detta respektingivande monument pågår storstadens brus som vanligt. Om än tomrummet efter judarna inne i museet är skriande plågsamt så finns i den tyska vibrerande huvudstaden åter ett stråk, en bultande puls av judisk närvaro. De som drabbades av förintelsen är för alltid uttraderade ur historien, men inflyttning från andra länder har fått det judiska samfundet i Tyskland att växa mångdubbelt. De flesta av de nya tyska judarna immigrerade från forna Sovjetunionen på 90-talet efter att kommunismen föll. Och fortsättningsvis strömmar de ryska judarna in österifrån.

– Tyskland är populärt bland ryska judar, delvis tack vare den ekonomiska situationen men också på grund av landets liberala immigrationspolitik beträffande immigranter från forna Sovjet, berättar Cilly Kugelmann som är programdirektör för Judiska museet i Berlin.

Ungefär 80 procent av de 120 000 judar som bor i Berlin kommer från Ryssland.

– Efter att Sovjet föll och de första flyktingarna anlände till Östberlin beslöt den tyska regeringen att en specifik

kvot flyktingar skulle tas emot. Många valde att flytta till Israel och USA, men närmare 200 000 har bosatt sig i Tyskland. Därmed är Tyskland också det enda europeiska land där den judiska befolkningen växer.

Ingen homogen grupp

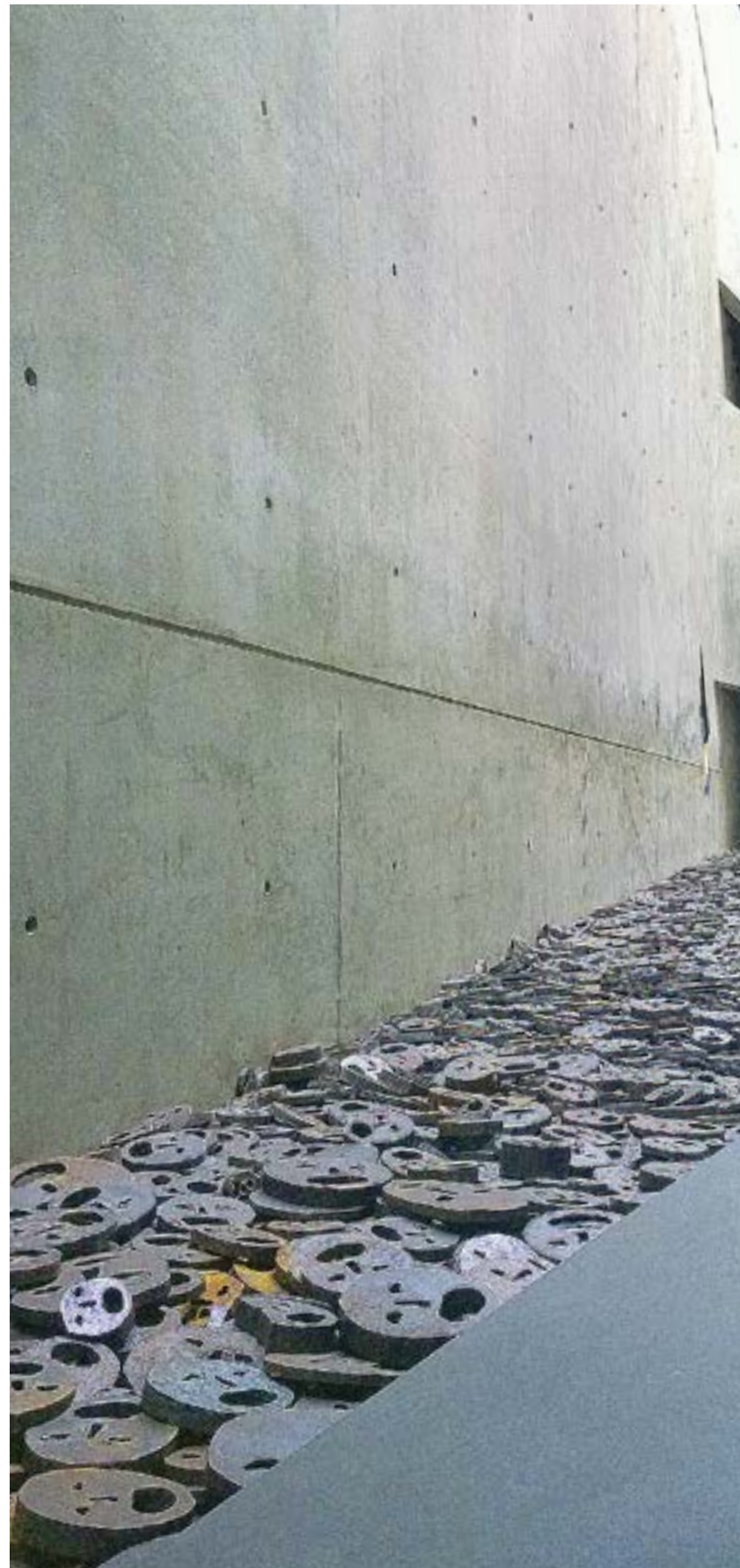
Nya synagogor öppnas, de få som finns kvar efter andra världskriget renoveras, judiska kulturveckor firas och judiska inslag har på nytt blivit en verklighet i gatubilden. Även om många nu talar om en återfödelse för judiskt liv i Tyskland och Berlin säger Kugelmann att det inte finns någon homogen grupp judar i den tyska huvudstaden. Allt är inte en dans på rosor för de nyinflyttade judarna.

– Det uppstår kulturkrockar mellan den sedan länge etablerade judiska församlingen och nykomlingarna. Det har att göra med olika syn på samhället, på relationen till staten och byråkratin, olika syn på judendomen och händelserna kring andra världskriget.

– En annan källa till konflikter är skillnaden i levnadsnivå mellan de etablerade judarna och nykomlingarna.

”En källa till konflikter är skillnaden i levnadsnivå mellan de etablerade judarna och nykomlingarna.”

Cilly Kugelmann

na. Många nyinflyttade judar måste leva på bidrag för att de inte ännu lyckats hitta en plats i arbetslivet.

Kugelmann lyfter ändå fram att de forna sovetiska judarna möter samma typ av problem som andra immigratgrupper.

– Men det har ändå visat sig att problemen för de invandrade på personnivå är kortvariga: på bara en generation integreras de flesta i det tyska samhället och deras barn får ofta goda ut-

HOLOCAUSTORNET i Judiska Museet i Berlin ger uttryck för den judiska artitekten Daniel Liebeskinds önskan att erkänna och bejaka tomheten efter den judiska befolkningen som förintades under Andra världskriget. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Med fötterna på jorden

FILM

Två dagar, en natt

Regi: Jean-Pierre och Luc Dardenne

Den lilla människan står inte högt i kurs när de globala snålvindarna drar fram. Samma gäller för populärkulturen. Bortsett från engelsmannen Ken Loach och

Marseille-auteuren Robert Guédiguin är det inte många som ger den samhälleliga solidariteten en chans.

Inte minst därför uppskattar man Jean-Pierre och Luc Dardennes nyhet, filmen om tvåbarnsmamman Sandra (Marion Cotillard) som hotar att få sparken från solcellsfabriken i belgiska Liège. Arbetskam-

raterna har med arbetsledarens goda minne röstat för en bonus vilket i klartext innebär att Sandra får gå.

Själv skulle hon helst av allt krypa under täcket, men kollegan och bässta kompis Juliette lyckas

tjata sig till en ny omröstning. Ställer upp gör också äkta mannen Manu (Fabrizio Rongione) men att övertala arbetskamraterna blir ingen lätt match.

Där vissa helhjärtat sluter upp bakom Sandra reagerar andra med ilska. Sen finns det ju också de som konstaterar att bonusen (på 1 000 euro) minsann kommer till användning. Räkningarna hopar sig.

Förstås kunde man kalla *Två dagar, en natt* (Deux

jours, une nuit) för ett "arbetarklassdrama", men påpekas bör att bröderna Dardenne ligger lågt med ham-maren och skäran. Fram växer ett allmängiltigt och djupt mänskligt drama där vardagen och verkligheten anger tonen, där familjen och vännerna står för tryggheten.

Fransyskan Marion Cotillard (*La Vie en Rose*) är som vanligt lysande, vacker utan spackel, spröd och avväpnande.

• KRISTER UGGELDAHL

CILLY KUGELMANN berättar att 200 000 ryska judar har immigrerat till Tyskland efter Sovjetunionens fall. FOTO: JÜDISCHES MUSEUM BERLIN, YVES SUCKSDORFF

JUDISKA BEFOLKNINGEN I TYSKLAND (KÄLLA: WIKIPEDIA)

1871	512 000
1880	563 000
1890	568 000
1900	587 000
1910	615 000
1925	564 000
1933	503 000
1939	234 000
1941	164 000
1950	37 000
1990	30 000
1995	60 000
2002	100 000
2011	119 000

hället både fördöms och bekämpas. Har Gaza-konflikten gjort de tyska judarna mer utsatta för antisemitism? – Konflikten påverkar judar i hela världen, möjligtvis med undantag för USA. Det här beror på att reaktionen på kriget i allmänhet och på Israels roll i konflikten i synnerhet färgas av antisemitisk förtrytelse. Men jag är ändå av den åsikten att detta missnöje inte påverkar de tyska judarnas dagliga liv och leverne.

Tolv år som direktör

Cilly Kugelmann föddes i Frankfurt am Main 1947. Som 19-åring åkte hon till Israel för att bo på en kibbutz och kom sen att under fyra års tid studera historia och konsthistoria vid Hebreiska universitetet. Innan hon blev programdirektör för Judiska museet i Berlin 2002 jobbade Kugelmann med att i sitt hemland organisera konferenser kring teman som judisk historia och Mellanösternkonflikten.

– De fem åren kom att få ett stort inflytande på mitt liv, så som varje stor livsförändring påverkar en ung människa.

Kugelmann har sedan 80-talet också jobbat för tidskriften *Babylon, Contributions to Contemporary Jewish Living* och varit engagerad i utgivningen av flera böcker kring temat antisemitism och de tyska judarnas efterkrigstida historia.

Under sina tolv år på Judiska museet i Berlin har hon slagits av det stora intresset för både museet och judarnas historia. Museet har behållit sin stora popularitet bland både tyskar och turister sedan starten 2001.

Erkänna och bejaka

Den judiska arkitekten **Daniel Libeskind**, som också fått uppdraget att åter skapa World Trade Center i New York, hade tre huvudsakliga syften med museibygnaden i stadsdelen Kreuzberg: att integrera och synliggöra den judiska befolkningens betydelse för Berlin, innebörden av Förintelsen samt behovet att erkänna och bejaka tomheten efter den. Han ville skapa ”en ort där man tänker på de tyska judarna inte som offer, utan som medborgare som avsevärt var med och präglade och formade Tyskland”.

Den fascinerande arkitekturen med sina ödesmättade, tomma halvfärdiga avdelningar, linjer i form av brutna Davidsstjärnor och bland annat holokaustornet (som nämns i början av den här artikeln) hör till det som lockar besökare år efter år.

– Arkitekturen är fortfarande den magnet som drar hit besökare. Det som många också tycker om är hur vi i den permanenta utställningen presenterar allvarliga teman i lättämller till och med självironisk form, säger Kugelmann.

– Jag vill tro att samspelet mellan universellt viktiga teman och lekfulla element ger besökaren det lilla extra. Jag hoppas att museet får fortsätta vara en provokativ men meningsbärande institution med inflytande i Tysklands kulturella liv.

Julsången som föddes vid valborg

JULSÅNG. Schlager är ordet när Thomas Lundin väljer sin vackraste julsång.

TEXT: SOFIA TORVALDS

När jag ringer upp **Thomas Lundin** har han sin sista lediga dag innan han ska åka på julturné. Eftersom han kommer hem först till Lucia har han kopplat husets julljus trots att det bara är november.

– Det är jag som är ljusmästaren och jag måste ju se att det fungerar. Jag älskar julen! säger han.

Thomas Lundin älskar inte bara julen, han älskar julsånger också. Om han inte får sjunga *Giv mig ej glans, Härlig är jorden* och *Dagen är kommen* blir det ingen jul.

– Om jag satt i bänken vid julbönen i Ekenäs kyrka och märkte att de här klassikerna inte står på programmet skulle jag nog ta reda på var man kan klaga, skrattar han.

Men när han ska välja en julsångsfavorit för KP:s adventsserie stannar han ändå för en sång som inte är så sliten som de här klassikerna.

– Då väljer jag faktiskt en schlager!

Sedan Eurovisionsschlager-tävlingen startade år 1956 har den gett upphov till 1 300 sånger – men bara en av dem har blivit en psalm. Det är **Py Bäckmans** *Stad i ljus*, som uppfördes av **Tommy Körberg** år 1988. I dag finns den i Svenska kyrkans psalmbok under rubriken begravningssalmer (nummer 830).

– Den var förhandsfavorit men landade på tolfte plats i slagertävlingen, och då sa folk att den skulle ha klarat sig

THOMAS LUNDIN är en riktig julmänniska. FOTO: CATA PORTIN

mycket bättre om tävlingen hade gått av stapeln vid jul i stället för valborg, berättar Lundin.

Till det sa Py Bäckman att *Stad i ljus* inte alls var en julsång, men att hon i och för sig kunde göra den till en sådan. Så föddes julsången *Sprid ditt ljus*.

– När jag skulle välja vilka sånger som fick komma med på min julsiva var den mitt första val.

I första hand uppskattar han *Sprid ditt ljus* för att den har en så fin text.

– Den handlar om ett ljus och ett hopp som lyser upp vårt mörker. Jag tror den är en sång som man kan ta till sig oberoende av hur religiöst eller andligt ens julfirande är.

Dessutom är melodin otroligt vacker.

– Den är ett bra exempel på Py Bäckmans melodier. Hon kan blanda populärmusik och klassiskt – och hon gör aldrig slarvjobb.

I december bloggar Thomas Lundin om julradion och julsånger på kyrkpressen.fi.

bildningar och jobb. När det gäller den judiska identiteten, politik och historia är kontroverserna inte lika löslösta.

Krig föder antisemitism

Även om nya former av antisemitism och främlingsfientlighet uppstått i Europa under de senaste åren, och Tyskland inte skonats från detta växande problem, är Cilly Kugelmann noga med att poängtera att antisemitism både på politisk nivå och ute i det tyska sam-

Prenumerera på Kyrkpressen!

Ge bort – eller beställ till dig själv

Kyrkpressen når de flesta finlands-svenska hem tack vare församlingarnas prenumeration till medlemmarna. Den som inte får den kan prenumerera privat. En årgång av KP är också en fin julgåva till någon som inte har tidningen!

En årsprenumeration kostar 65,- (inkl. moms). För det får du 52 nummer (fyra dubbelnummer) direkt hem i postlådan som adresserad post.

Mejla till prenumeration@kyrkpressen.fi eller ring (Erika Rönngård) 040 831 6614

KP Kyrkpressen
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn: 040 831 6614

HURTIGRUTEN KRYSSNING TROMSÖ-BERGEN 27.3-2.4.2015

Inkl flyg Hfors-Tromsø, en natt i Tromsø, kryssning med helpension i fönsterhytt, en natt i Bergen och returflyg Bergen-Oslo-Hfors. Finskspråkig reseledare med på resan.

Pris fr.o.m. 1475 € / person

Fråga också efter andra Hurtigruten-resor.

Matkahaukka i Kyrkslätt

Munkkullavägen 15, 02400 Kyrkslätt
(09) 296 5000 / info@matkahaukka.com
http://kirkkonummi.matkahaukka.com

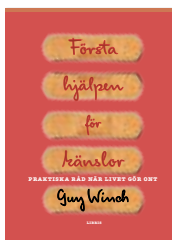
Böcker med livsmod, livsmening och livskunskap

Värdefulla råd för livets små och stora besvikelser

Första hjälpen för känslor kan ge lindring. Den är en praktisk förbandslåda för alla själsblessyrrer som vi råkar ut för till vardags. Psykologen Guy Winch ger oss fascinerande och roliga exempel och lär oss hur vi själva bäst behandlar små känsluskador, ser till att de läker snabbt och utan onödiga komplikationer.

Guy Winch
Första hjälpen för känslor
28.90 €

Nio år på flykt från helvetet

– Jag vill berätta om det jag har varit med om för att ge röst åt de miljoner människor som dör i tystnad i Nordkorea, säger Eunsun Kim. Mitt folk lever helt isolerat i en stängd värld. Till och med efter att jag kom till Sydkorea behövde jag tid för att förstå sanningen – jag kunde inte tro att Kim Jong-il var en cynisk diktator. Vi får inte bli upprörda över att människorna i Nordkorea inte protesterar. De vet inte hur illa de har det.

Eunsun Kim
Nordkorea
27.50 €

365 texter av Patricia Tudor-Sandahl

"Det finns stunder i livet då man känner sig särskilt levande och i samklang med sig själv. Befriande stunder då man anar möjligheter och kommer i kontakt med längtan efter något mer. När och hur det sker är högst personligt ... det är mycket i våra liv som kan väcka en vilande längtan..."

Patricia Tudor-Sandahl
Längtan visar vägen
28.50 €

En självhjälpsbok för att ta dig ut ur din oro

Det finns sund oro. Och så finns det oro som begränsar livet: Att drömma om en utlandssemester med barnen – men backa ur för flygresans skull. Att vara utmattad – men oroa sig så mycket över sömnlösheten att det inte går att somna. I *Din väg ut ur oron* tar den moderna kognitiva beteendeterapin (KBT) hjälp av kunskap som länge har funnits i den kristna traditionen.

Jan Byström & Ingalill Bergensten
Din väg ut ur oron
26.90 €

 Fontana Media

www.fontanamedia.fi
tfn (09) 612 615 30
info@fontanamedia.fi

KYRKANS UTLANDSHJÄLP
actalliance

Adventsinsamlingen

Ge den viktigaste julgåvan till u-ländernas barn!

Inget barn har kunnat påverka till vilka omständigheter det föds. I u-länderna lider många barn av att de av en orsak eller annan, inte kan börja skolan.

Sänd meddelandet LAHJOITUS till numret 16499 (20€)

eller betala in din gåva till kontot
FI33 1572 3000 5005 04
Medd. "Adventsinsamlingen".

kyrkansutlandshjalp.fi

Insamlingstillstånd 2020/2012/3508, Hela Finland. Gåvorna används 2014–2015 för Utlandshjälpens biståndsarbete.

UR EVANGELIET

”Jag säger er att om de tiger kommer stenarna att ropa.”

Läs mera i
Luk. 19:28-40

OM HELGEN

Det första ljuset av fyra

Hosianna! Här kommer det nya kyrkoåret! Om glädjen blandades med ganska mycket allvar på Domsöndagen för en vecka sedan står den desto högre i tak på första advent.

Seden att fira första advent som kyrklig nyårsdag fick sin början under tidigt 1900-tal. Därmed är den också ungefär jämgammal med det adventsfirande med ljusdekorationer och julsånger som vi är vana med.

RUNT KNUTEN

”Skön orgelmusik med bön vid dagens slut.”

Orgelkompletorium lö 29.11 kl 19 i Malax kyrka.

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN STEFAN DJUPSJÖBACKA

ILLUSTRATION: FILIPPA HELLA

Annorlunda makt

BILDERNA VÄXLAR. Idag gör han sin kungliga entré, sittande på åsneryggen och blir hälsad med hyllningsrop. En kommande dag (vilket berättades senaste söndag) kommer hans kungamakt att synas på ett annat sätt. Han sitter på en kungatron vid Guds högra sida. Tala om skillnad i hur kungamakt kommer till uttryck.

Talla fyra evangelier berättas om hans ankomst i Jerusalem den sista veckan han levde. Det sker när det drar ihop sig till den yttersta konflikten. Vi ska först ända hans agerande utifrån de motstridiga förväntningar som fanns på den förväntade kungen. Folket väntade sig en stark politisk gestalt som skulle bana väg för Guds återkomst till sitt folk. Messias skulle samla alla folkets resurser, rensa templet och driva ut förtryckarna som höll folket i fångenskap och som profanerade templet. Det är därför de tre första evangelierna berättar om att Jesus rensar templet efter sitt spektakulära intåg i huvudstaden.

Jesus planerar medvetet det sätt på vilket han gör sin entré. Hos profeten Sakarja finns ett ställe där det berättas om hur kungen kommer ridande på en åsna. Det är inte självklart att detta profetställe var allmänt känt men Jesus gör det till en hörnsten. Det är i efterhand hans agerande kopplas ihop med profetens ord. Jesus antar ett program, genom vilket han vill visa att han är en annorlunda kung och att hans regeringssätt inte motsvarar de allmänna förväntningarna. Det förstod knappast någon annan än han själv. Inte ens hans närmaste medarbetare insåg vad han gjorde. Först efteråt.

Den kristna kyrkan har insett den dubbla innebörden hos berättelsen om åsneritten. Därför används den i två olika sammanhang. Dels på första advent (när kyrkoåret inleds) där den får beteckna Jesu annorlunda kunglighet allmänt och ända från början av hans verksamhet. Berättelsen används också i sitt rätta kronologiska sammanhang på palmsöndagen och får då berätta om hur kungauppgiften på ett speciellt sätt är förbundet med hans lidande och död.

Men idag hyllar vi honom när han rider på åsneryggen. Inte med en utrullad röd matta, svarta limousiner och arméparader. Det enkla folket och de små barnen tar emot honom på sitt eget sätt med segerpalmer och utplacerade kläder. Det handlar om deras egna förhoppningar i profetens efterföljd: Må Gud välsigna honom och ge honom många segrar. Vi tror att han är den sanna fursten i den mäktige Davids efterföljd som ska ge oss välgång och framgång. Ändå blev det så, att samma skaror några dagar senare uppstämde annorlunda rop när det märkte att det inte gick så som de hade hoppats.

Stefan Djupsjöbacka är pensionerad kyrkoherde i Sibbo.

#bönetwitter

”Hjälp mig att få grepp om allt det motstridiga i din person. Ge mig klarhet och tro.”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 49:8-10

ANDRA LÄSNINGEN
Upp. 3:20-22

EVANGELIUM
Luk. 19:28-40

Första söndagen i advent.
Temat är ”Din konung kommer i ödmjukhet”.

PSALMFÖRSLAG

4:1-3, 13, 1, 2 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

I KLARSPRÅK

Adventsfastan eller julfastan är inte lika vanlig i vår kyrka som i exempelvis den ortodoxa kyrkan. Ibland kallas den ”lilla fastan”, till skillnad från fastan inför påsken som kallas ”stora fastan”.

Fastan handlar inte bara om vad man till det yttre avstår från, utan också om att fokusera på att älska Gud och medmänniskorna. Genom återhållsamheten i fastan förbereder man sig inför kyrkoårets stora högtider – i det här fallet julen.

Källa: evl.fi

KALENDERN 28.11-4.12

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församling:
Sö 30.11. kl 10: Högmässa i kyrkan, Wikstedt, Lehtonen. Glöggservering ute vid klockstapeln efter högmässan. Kyrktaxi.
On 3.11. kl 12: Veckomässa med i kyrkan, Wikstedt, Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:
Sö 30.11. kl 11: Högmässa i kyrkan, Granström, Taulio. Efter högmässan adventskaffe i församlingshemmet med lotteri och försäljning till förmån för missionen.
Korpo kapellförsamling:
Sö 30.11. kl 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Killström, Granlund. Korpo sångkör och Majsans barnköer medverkar.
Houtsjär kapellförsamling:
Sö 30.11. kl 11: Familjegudstjänst i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.

Iniö kapellförsamling:
Sö 30.11. kl 11: Högmässa i kyrkan, Vuola.
ÅBO
tors 27.11 kl 18.30: Åbo Svenska Kyrkokörs övning i Aurelia (3 vän.)
sö 30.11 kl 12: Högmässa i Domkyrkan. Öhman (pred), Björkgren (lit), Bäck, Forsman, Danielsson. I och med att projektet ”Barnen i gudstjänsten” kör igång önskar vi speciellt alla barnfamiljer välkomna.
tis 2.12 kl 19: Ungdomskörens konsert i Aurelia (1 vän.)
kl 18: Tyst meditation i Aurelia
ons 3.12 kl 12: Frukostklubben på Svenska Klubben (Auragatan 1). Prof. Bengt Kristiansson Uggla: ”Kreativitet inom vetenskap och samhälle”.
kl 13: Café Orchidé i Aurelia (1 vän.)
kl 18: Veckomässa i Aurelia (1 vän.)
kl 18.45: Bibelstudiegrupp för och med ALLA sinnen med Laura Hellsten.
tors 4.12 kl 18.30: Åbo Svenska Kyrkokörs övning i Aurelia (3 vän.)

SUND-VÅRDÖ
Söndag 30.11 kl 11.00: Familjegudstjänst i Sunds kyrka. Leksaksollekt! Vi samlar in nya, obegagnade leksaker till Matbankens julutdelning. Juanita Fagerholm-Urch, Benita Muukkonen. Barnkören och kören medverkar, Josefine Blomqvist sjunger.
Kl 15.00: Julkonsert i Sunds kyrka med Johanna Grüssner och hennes band. Inget inträde, avgift för programblad.
Tisdag 2.12 kl 18.00: Ljusstöpning och julpyssel för hela familjen i församlingshemmet i Sund.
<http://sund-vardotsorsamling.fi/>

KYRK TAXI MOT BESTÄLLNING, tfn 19500.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Fre 28/11 19.00: Karasamling i Församlingshemmet. Gäster: Evans Orori och Bo-Greger Nygård.
Sö 30/11 18.00: Adventgudstjänst för stora och små i Kyrkan. Guy Kronqvist, Deseré och Jan-Ola Granholm. Sång av söndagsskolbarnen och kyrkokören. Efteråt servering och söndagsskolljulfest i Församlingshemmet.
Ti 2/12 9.30: Morgonbön och kaffe hos Ebba Carling, Silverbergsvägen 42.
Fre 5/12 12.30: Solglimten i Församlingshemmet. Deltagarna i Spiron inbjuds.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi

Julkonsert: fr 28.11 kl 19 i L:fjärds kyrka, Lappfjärds dam- och manskör, andakt

Ekumenisk bönesamling: fr 28.11 kl 19 i L:fjärds förs.hem

De vackraste julsångerna: lö 29.11

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

Första advent: Gudstjänst kl 12 Kyrkokören medverkar Ingemar Johansson, Marthornas kyrkogångsdag.
30.11 Konsert: kl 19.30 med Johanna Grüssner
Försäljning av programblad 20 €.
3.12 Adventskonsert: kl 19 Cantilena och Triolen
Dir. Kim Jansson och Fredrik Erlandsson
Försäljning av programblad 10 €
Efter konserten kaffeservering i Catharinagården.

JOMALA

Sön 30.11 kl 11: Högmässa Joe Brandt, avtackning

Mån 01.12 kl 18: Bibliodrama i Hammarland

Fre 05.12 kl 18: Psalmmandakt

MARIEHAMN

29.11 Katolskmässa: kl. 10 i Marga-retagården.

Julkonsert & skivrelease: kl. 19.30 i S:t Görans, Johanna Grüssner – sång, Stefan Jansson – piano och arrangemang, Peter Nordwall – tenor och sopransax, Johnny Åman – kontrabas, Jonas Backman – trummor. Programblad 20€.

30.11 Festhögmässa: kl. 11 i S:t Görans, alla församlingens präster, A L, G K, Åke Hillar – trumpet, Linda Söderström – flöjt, S:t Märtenkören, Freda kören. Kyrkkaffe.

Julbasar: (efter högmässan) i S:t Görans församlingshem i samband med kyrkkaffet. Bland varorna finns handarbeten, bakverk, handstöppta ljus, kransar mm. Mäklare är kyrkoherde Jan-Erik Karlström.

Konsert: kl. 14 i S:t Märten, Bel Canto.

Adventsfest: kl. 18 i S:t Görans, G S, A L, barnkören. Festen inleds med samling vid S:t Görans kl. 17.30. Fackeltåget startar kl. 17.45, en fackla kostar 2€ – ta med jämna pengar. Efteråt serveras det saft och bullar i församlingshemmet.

04.12 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Vuola.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

Tors 27.11 kl 19: Julkonsert i kyrkan med Närpes gymnasium, musiklinjen åk 2.

Lö 29.11 kl 12: DUV:s lillajulsgröt i Luthergården, Lassus.

Sö 30.11 kl 12: Gudstjänst Lassus, Lindén, S:ta Maria församlingkör.

Sö 30.11 kl 18: Sång i advent i Luthergården, Laudate, Lindén, Evans Orori, Bo-Greger Nygård.

On 3.12 kl 19: Julauktion i Luthergården.

On 3.12 kl 18.30: Adventsfest med julauktion i Norrnäs bönehus, Kyrkans barnhimme, juniorer, Lidman.

”De vackraste julsångerna”: Välkommen med att sjunga i kören på ”De vackraste julsångerna” 21.12. Övningarna hålls i kyrkan lö 29.11 kl. 15-16.30, to 3.12 kl. 19-20.30 (OBS!), lördagarna 13.12 och 20.12 kl. 15.00-16.30.

Övermark

Fr 28.11 kl 11: Brödförsäljning för missionen utanför butiken.

Sö 30.11 kl 10: Gudstjänst Pekka Uljas pred., Sundqvist lit., Wikstedt, Kyrkokören.

Pörtom

To 27.11 kl 18: Möte om Varblaverksamheten i förs.hemmet, Sundqvist.

Sö 30.11 kl 18: Gudstjänst Sundqvist, Lidman, Kyrkokören.

On 3.12 kl 19: Finska gruppen i förs.hemmet, Sundqvist.

Lö 6.12 kl 12.30: KU:s auktion i förs.hemmet.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö kl 14: Gudstjänst på första söndagen i advent, Björklund, Brunell, kyrkokören

Må kl 10: Föräldra-barn i församlingshemmet

Ti kl 13: Missionssyfoöreningen

On kl 18: Kyrkokören övar i församlingshemmet

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 28.11 Malena Björkgren, Åbo **Lö** 29.11 8.53 Familjeandakt. Lars Colmar läser ur sin bok *Helga Hund i Paradiset* (repris från 11.12.2004) **Må** 1.12 Patrik Hagman, Åbo **Ti** 2.12 Björn Wallén, Ingå (repris från 28.11.2011) **Ons** 3.12 Fredrik Portin, Åbo **To** 4.12 Peter Sjöblom, Vasa.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 28.11 Kristina Fernström, Helsingfors **Lö** 29.11 17.58 Ett ord inför helgen, Sibbo kyrka. **Sö** 30.11 Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors (repris från 30.11.2009) **Må** 1.12 Hedvig Långbacka, Helsingfors **Ti** 2.12 Carola Engblom, Kimito **Ons** 3.12 Stefan Salonen, Helsingfors **To** 4.12 Jan-Erik Nyman, Jakobstad.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 30.11 Mässa med Sibbo svenska församling. Predikant: Katja Korpi. Liturg: Stefan Djupsjöbacka. Organist: Lauri Palin. Gudstjänsten sänds även i Yle Fem kl. 14.06.

VEGA

TV-GUDSTJÄNST

Hosianna-sång med Sibbo

På första advent firar vi mässa med Sibbo svenska församling. Liturg är **Stefan Djupsjöbacka**, predikant **Katja Korpi** och kantor **Lauri Palin**. Det blir en mässa med procession, ljusständning och Hosianna-sång. Unga och äldre medverkar med texter och böner, sång och musik. Tv-regi **Lucas Snellman**. Gudstjänsten sänds kl. 13.03 i Radio Vega och kl. 14.05 i Yle Fem.

KORSHOLM

Familjegudstjänst: 30.11 kl 10 i kyrkan. Bergström-Solborg, Westerlund, Nordqvist-Källström, Lilla barnkören, Körskolan, Germivox, Kyrkokören o bleckblåskvartett. Kyrkkaffe m. presentation av nyanställda.

Kyrktaxi kör enligt Rutt 1 kl 9: Karkmo, Toby, Helsingbyvägen, Laihelavägen ca 9:10, Vikby, Kyrkan. Rutt 2 kl 9: Grönvik, Iskmo-skatan, Singsby, Karperö-Daliback ca 9:10, Gamla Karperövägen, Smedsby Pellasbacken, Centrumvägen ca 9:25, Gammelstadsvägen, Kyrkan. Rutt 3 kl 9: Vallvik, Miekka, Båskas, Veikars ca 9:25, Høstves, Kyrkan. **Julkaktion:** 1.12 kl 18 i Smedsby förs. gård, arrang. Missionssyfoeningen. **Inbjudan till Julfest:** för närstående vårdare och vårdtagare i Korsholm, ti 2.12 kl 14–16 i församl.hemmet i Gamla Vasa. **"Karagruppen":** samlas i Smedsby församl.gård. ons 3.12 kl 14. **Pensionärsjulfest:** to 4.12 kl 13–16 i förs.hemmet i Gamla Vasa. Julgröt o. program. Upphämtning från byarna med taxi, K Båsk rutt 1, kl 11:45: Karkmo, Toby, Helsingbyvägen ca 12, Laihelavägen, Vikby. T Lahtinen rutt 2, kl 12; Grönvik, Iskmo, Jungsund, Singsby ca 12:10, Karperö-Daliback, Gamla Karperövägen, Smedsby Pellasbacken, Centrumvägen ca 12:25, Gammelstadsvägen. K Oman rutt 3, kl 12; Vallvik, Miekka, Båskas, Veikars ca 12:25, Høstves. **Adventskonsert:** 5.12 kl 19 i Korsholms kyrka. Kör för alla o. Korsholms kammarorkester, dir. R Holmgård.

KVEVLAX

Barnkören övar: to kl 18 i fh. **Kyrkokören övar:** to kl 19 i kyrkan. **Lågstadiernas skolgudstjänst:** fr kl 10, Snellman, Andrén. **Julcafé:** fr kl 14–18 i fh, ca 15 hantverkare och försäljare på plats. Försäljning av bakverk, sticket, mattor, böcker, CD-skivor, tavlor, sylter, fiskdelikatesser, julkransar, julkort m.m. Julgröt och kaffe med dopp serveras under dagens lopp! Julpyssel ordnas för barnen. Arr: Missionskommittén i Kvevlax församling. **Öppet hus för tonåringar:** fr kl 18–21 i Fyren. **Familjegudstjänst:** sö kl 10, Snellman, Andrén, Kyrkokören, Kvevlax sångkör, Barnkören. Fotokollage från Klubben. **Bön för bygden:** må kl 19 i Krubban. **Junior för åk 3-4:** ti kl 13.15 i ds. **Karakaffe:** to 4.12 kl 9.15 i ds.

MALAX

Skolornas och Dagvårdens adventskyrka: fre 28.11 kl 9 och 9.45 i kyrkan. **Orgelkompletorium:** lö 29.11 kl 19 i kyrkan. Skön orgelmusik med bön vid dagens slut, Katri Lax, Norrback. **Familjemässa:** sö 30.11 kl 11 i kyrkan. Dagklubben medverkar. Norrback, Katri Lax. **Finsk Julkonsert:** sö 30.11 kl 15 i kyrkan, med Kampraattikuoro. Andakt. Programblad 10 euro/7 euro för grupper över 25 pers. Anmäl till Anna-Lisa Ruutiainen, tel. 040-832 0160 eller anliru@luukku.com. **Ekumenisk bön:** ti 2.12 kl 18 i kyrk.hemmet. **Julkonsert:** ti 2.12 kl 19 i kyrkan. De vackraste julsångerna från åtta olika länder med Judita Leitaite, Olav Englund och Marianna Slobodeniouk. Frivilligt programblad

15 euro. Arr. Malax kommun/Fritid och Malax församling. **Träffpunkt Socken:** onsdagar kl 10–14, aktiviteter och samvaro för daglediga, soppa och kaffe till självkostnadspris. Loppis.

PETALAX

Familjegudstjänst: I Advent sö 30.11 kl 11 Björklund, Brunell, kyrkokören, Norrgård, barnklubben, miniörer och juniorer. Efter gudstjänsten serveras risgrynsgröt, kaffe,saft och pepparkaka i församlingshemmet. Pris 5 €. Basar Kyrktaxi **Adventskonsert:** sö 30.11 kl 18 i kyrkan "Julen är Här" Malax damkör & Sing för Joy. Dir: Johnny Sandsten. Solist Ulf Lidman. Ack: Kjell Lolax **Syfoeningen:** on 3 12 kl 13

REPLOT

Adventsgudstjänst för små och stora: i Replot sö kl. 10. Glenn Kaski, Michael och Karolin Wargh, barnkören, Projektkören. Konfirmanderna: börjar sin kyrkogång i Replot kyrka sö kl. 10 **Adventsgudstjänst för små och stora:** i Björkö sö kl. 12.30. Glenn Kaski, Michael och Karolin Wargh, barnkören, Projektkören. **Mathörna:** i Björkögården ons 3.12 kl. 13. Gäst Leif Snellman. Anmäl för maten senast må 1.12 till Barbro Lähdesmäki eller Jarl Nystrand. Mat 8 €/pers. **Ekumenisk bön för skärgården:** ons 3.12 kl. 18 i Replot kyrka OBS!! **Pensionärernas julfest på Alskathemmet:** to 11.12. kl. 13. Gäst Henry Byskata. Traditionell julmat 16 €/pers. Kyrktaxi från Björköby kl. 12. Taxi från Sommarösdn kl. 12.15. Anmälan till pastorskansliet 3520005 senast må 8.12 kl. 12.

SOLF

Adventskyrka: fre kl 8.30 för Solf skola och kl. 9.45 för Korsholms högstadium. **Skriftskola:** lö kl. 10–12. **Familjemässa:** 1. sönd. i advent kl. 10, Ann-Mari Audas-Willman, Anders Kronlund, Ebba-Stina Beukelman, Olof Jern, procession av barn, sång av barnkören och klubbarnas barn. **Lovisas Missionsstuga:** öppnas första advent efter gudstjänsten. Efter det öppen lö kl. 11–15. Välkomna att ge överblivna saker och att fynda i utbudet! Behållningen går till Finska Missionsällskapet och vänföraslingen i Estland. **Koralkör:** övar on 3.12.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN **Adventskonsert:** lö 29.11 kl 18 Trefaldighetskyrkans kör, Brändö kyrkokör, Sundomkören, Ungdomsorkestern, Niclas Buss, gitarr, Monica Heikius, Mikael Heikius, Dan Andersson, Ralf Sandin. Fritt inträde. **Högmässa:** 1. advent sö kl 13 Sandin, Mikael Heikius, Steve Johnson, trumpet. **Morgonbön:** to 4.12 kl 9 Hänninen, Andersson. **BRÄNDÖ KYRKA** **Sunday Service:** at 1 pm Jarkko Willman, Katriina Korkman. **DRAGNÄSBÄCKS KYRKA** **Högmässa:** 1. advent sö kl 10, Nord, Andersson, Sångargilletts seniorkör, dir. Stig-Gustav Forsbacka. **SUNDOM KYRKA** **Familjegudstjänst:** 1. advent sö kl 10 Lindblom, Sundom skolkör, Sundomkören dir. Monica Heikius, Steve Johnson, trumpet. Efteråt lunch o julpyssel i prästgården.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr kl 9.30: Småbarnens advents-andakt i kyrkan, Granlund, Ravall, sång av dagklubbarnen. **– kl 13.30:** Andakt i Esselunden, Granlund, Ravall. **– kl 20:** Ung mässa i kyrkan, Granlund, Ravall, Björkman. Madeleine Björkman sång. Efteråt ungdoms-samling i Fyren. **Sö kl 10:** Familjegudstjänst i kyrkan, Granlund, Isaksson, Ravall, sång av söndagsskolbarnen och torsdags-skolan. Textläsare: Kerstin Forsblom, dörvårdar: konfirmandgrupp 9. **– kl 11:** Väpnfest i Achreniusalen, Granlund, Ravall, GloriEss, Tommy Nyman. **– kl 14:** Sammankomst i Punsar bönehus. **– kl 19:** Musik i Adventstid i kyrkan, Sven-Olof Ray, Ravall. **Lö 6.12 kl 11–14:** Missionsbasar i församlingshemmet. Cafèbuffet med salt och sött, försäljning av bakverk och handarbeten, snabblotteri, mete, musikprogram, möjlighet att träffa församlingens missionär Christina Heikkilä. Bidrag till försäljningen och lotteriet tas tacksamt emot och kan lämnas till församlingskansliet eller läggas i en låda vid Kjellmans & Co. Man kan också kontakta Mary Sjö i Lappfors eller Margareta Sandberg i Bäckby.

JAKOBSTAD

To 19: Kvinnocafé i FC. Gäst: Helena Sjöblom "Min barndoms jular", sång Sara Hagman. **Fr 10:** Dagvårdens och förskolans advents-andakt i kyrkan, Turpeinen, Södö, Lönnqvist. **18.30:** Musikskolans adventsfest i FC. Musikskolans elever och lärare, andakt Björk. **19:** Unggudstjänst i kyrkan Turpeinen, Maria och Anders Eklund, m.fl. **19 Sammankomst:** i Skutnäs bönehus, Tuomas Pöyhntäri. Radiering. **Sö 12:** Festmässa i kyrkan, Turpeinen, Björk, Södö, Östman, Kyrkokören. **14:** Sammankomst i Skutnäs bönehus, Tuomas Pöyhntäri. Radiering. **17:** Fokus i FC. Tankens förnyelse, del 2, Ralf Salo. Barnfokus. Sportfokus i Pursisalmi skola. **19:** Sammankomst i Skutnäs bönehus, Tuomas Pöyhntäri. Radiering. **To 12:** Öppet Hus för daglediga i FC. Inleds med lunch, pris 9 €. Programstund kl. 13.

KRONOBY

Ungdomarnas lillajul: lö 29.11 kl 19.30 i fh **Festgudstjänst för stora och små:** sö 30.11 kl 11.00, pred Östman (välsignas till tjänst) lit Ventin, Eilfolk-Lasén, Benjamin Dahlskog trumpet, Barnkören, dagklubbarn, Projektkör. Kyrkkaffe (ungdomarna för Lyktan) **Samtalsgruppen för män:** ti 2.12 kl 18.00 i fh **Musikleikis:** on 3.12 kl 9.30 i fh

LARSMO

To 27.11 kl. 19 Karagruppen: samlas vid Inremissionshemmet. Kvällens gäst är Bo Alvin. **30.11 kl. 10 Festgudstjänst på första advent, med dop:** Sjöblom, Lassila, Wiklund, sång av Församlingskören, Septimen och Okta-ven. Kyrkvård: Finnäs, Västerby. **Ons 3.12 kl. 13 Syfoeningarnas adventskaffe:** i församlingshemmet. Heidi Tyni medverkar.

NEDERVETIL

Familjegudstjänst: sö 30.11 kl.10.00 Store, Smedjebacka, Kyrkokören och sång av barn. **Barnens adventsgudstjänst:** on 3.12 kl. 10.00, Store, Smedjebacka, Laakso.

NYKARLEBY NYKARLEBY

"Sy och Stickfirmans" julförsäljning: fh. To kl 10–20 och fre kl 10–18 **To kl 14 Eftermiddagsträff:** Kovjoki bönehus. Gäster syskonen Mannström **Fr kl 8.30 Skolgudstjänst:** högsta-diet, gymnasiet m.fl **–kl 9.30 Barnens adventskyrka:** barn under skolåldern **–kl 10 Kouluomalpalvelus:** Metsäkulma **–kl 11.45 Skolgudstjänst:** lågstadierna

Lö kl 10–14 Missionsloppis: Öppning av nytt Loppis på Bankgatan 12. **Sö kl 10 Festgudstjänst:** kyrkan, Sandvik, Ringwall, kyrkokören, barn **Må kl 18 Kenyamission:** fh. Leif Eriksson och Ove Lillas. Sändebudets pnummeranter inbjuder. **On kl 18.30 Julauktion:** Socklot bönehusförening. Gåvor mottas med tacksamhet. **To kl 13 Samtalsgrupp för män:** fh **–kl 18.30 Missionsauktion:** fh. FMS **MUNSALA** **Fr kl 9.30 Skolgudstjänst:** Forslund, Lilius

Sö kl 10 Familjegudstjänst: Forslund, Lilius, Cantare, Projektkören, nya medarbetare välsignas, servering i fh **–kl 15 Adventskonsert i kyrkan:** Nykarlebynejdens sång- och musikförbund, andakt **Ti kl 19 Missionscafé:** Pensala bönehus, Sebastian och Jonna Wallin **On kl 13.30 Symöte:** prästgudstjänst på självständighetsdagen: varor och donationer tas emot i prästgården, info Bojan Roos 040-147 0121

JEPPÖ

Fr 28.11 kl 8.30 Skolans advents-andakt: kyrkan **– kl 10–15 Källans försäljningsdag och kaffejudning:** i vår lokal. Bakverk, lotterier mm och kaffebjudn. **–kl 19 Lovsångs och förbönskväll:** fh. För alla åldrar. **Sö kl 12 Adventsgudstjänst:** kyrkan. Holmberg, Lönnqvist. Kyrkokören, dagklubbarnen, söndagsskolan **Ti kl 18.30 Finska damgruppen:** fh.

PEDERSÖRE

Julbasar: To 18.30 i Forsby bykyrka **Adventsandakter:** – Fr 8 med Forsby skola i Forsby bykyrka, Häggblom, Sandstedt-Granvik **– Fr 8.30 med lyktvandring med Källby-Heimbacka skola, Flynängens bönehus, Erikson** – Fr 10 med dagvården i kyrkan, Erikson, A. Snellman, D. Häggblom – Må 10.30 med familjeklubbarna i kyrkan, Erikson, A. Snellman, D. Häggblom **Gemensam ungdomssamling 360:** Fr 20 i Esse församlingshem, ung gudstjänst och lilla julfest **Festgudstjänst:** Sö 10 i kyrkan, Kyrkokören, St Olofskören, Barnkören, lit. Häggblom, pred. Erikson, Sandstedt-Granvik, D. Häggblom **Sammankomst:** Sö 15 i Flynängens bönehus, Staffan Snellman **Adventskonsert:** Sö 19 med Musikhuset i kyrkan, fritt inträde **Symöte:** Ti 13.30 Karby-Sundby hos Viola Knuts **Närståendevidarcarfé:** To 4.12 kl. 13 i Kyrkhemmet, Bennäs

PURMO

Lö kl 9–13: Drängstugans julöppning. Kl 10.30 Öppning av nya julstallet, Johan Klingenberg. Sångprogram, glögg och pepparkakor, julletteri. **Sö kl 11:** Familjegudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson. Dagklubben, Häftiskören, Julkören. Kyrkkaffe i Kyrkhemmet. **Må kl 19.30:** Salamu i Ävist bykyrka. **Ti kl 13.30:** Kenya-symöte hos Gunvor Sjöskog. **To kl 14:** Andakt i Purmohemmet, Byskata, Johansson. **– kl 19:** Drängstugans och Mariagruppernas gemensamma julfest i Kyrkhemmet.

TERJÄRV

Kvällsmässa: fr 28.11 kl 19, khden, kantorn. **Ungdomssamling:** fr 28.11 kl 20, förs.h. **Familjegudstjänst:** 1. sö i advent 30.11 kl 11, khden, kantorn, barn- och kyrkokörerna, skolelever; Stig Dahlvik o. Bernt Sandvik, trum-peter. Konfirmanderna deltar. Efteråt serverar Kvinnobanken risgrynsgröt och skinksmörgås i förs.h kl 12–14. Samtidigt basar med försäljning av hemlagade produkter och 2 olika lotterier, stor lotteri och snabblotteri. Välkomna! **Missionscafé med adventsfest:** ti 2.12 kl 19, förs.h. Bengt Djupsjöbacka, Alf Lönnqvist, kantorn, strängbandet, m.fl. **Finsk bibelgrupp:** on 3.12 kl 18 i Småbönders skola, Osmo Äivo.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ

1 SÖNDAG I ADVENT 30.11 KL. 12: FAMILJEMÄSSA MED KAPLANS-INSTALLATION i domkyrkan, Karl af Hällström, Lindgård, Smeds, Söderström, Helenelund, Tollander, barnkören Diskanten, Domkyrkokören, Cornicines Borgoensis, Clas Abrahamssons gudstjänstgrupp, färdtjänst. Kyrkkaffe med anledning av kaplansinstallationen i församlingshemmet efter mässans slut. **To 4.12 DE VACKRASTE JULSÅNGERNA KL. 12:** BRANDBÄCKENS SERVICECENTRER avd. Rosa, Håkan Djupsjöbacka, Reidar Tollander **KL. 18: HEMGÅRDEN** Söderveckoski, Fred Wilén, Mikael Helenelund, Camilla Wiksten-Rönnbacka **KL. 18.30:** S:T OLOFS KAPELL Pellinge, Håkan Djupsjöbacka, Eric-Olof Söderström, eftisbarn medverkar med sång, fackeltåg från skolan till kapellet

LAPTRÅSK

Fr 28.11 kl. 9.15: Skolgudstjänst i kyrkan, alla välkomna! **sö 30.11 kl. 10:** Advents- och Familjemässa i kyrkan, Kom och sjung Hosianna, första advent, Barnklängen, Cantando, ELB, KK. Efteråt kyrkkaffe och saft i lilla kyrkan. **on 3.12 kl. 9.30:** Vuxen-barn i församlingshemmet, Elin Lindroos **on 3.12 kl. 14.15 och 15.15:** Barnklängen övar i församlingshemmet, KK

LILJENDAL

Fr 28.11 kl. 12: Advents- och Familjemässa i kyrkan, ELB, KK, Barnkören Lärkorna, Kyrkokören. Efter mässan missionens kyrkkaffe på Mariagården **ti 2.12 kl. 10:** Vuxen-barngruppen har julfest i Agricolahallen tillsammans med Treffis, GN **on 3.12 kl. 18:** Vuxenkören övar på Mariagården, KK **to 4.12 kl. 9.30:** Öppet Café på Anna-gården, SS, KK **to 4.12 kl. 14:** Barnkören Lärkorna övar på Mariagården, KK, GN

LOVISA

Tvåspråkig adventsmässa: sö 30.11 kl 11 (OBS! Tiden!) i kyrkan, Robert Lemberg, Apajalahti, Tollander, Aalto, Paula Jokinen, Senior Brass, församlingens körer **Vinterskriftskolans lektion:** sö 30.11 kl 12.30–15 (Obs! Tiden!) **Samkristen förbönstjänst:** må 1.12 kl 18 i församlingsgården **Julkonsert:** ti 2.12 kl 19 i kyrkan, Johanna Kurkela **Morgonmässa:** ons 3.12 kl 8 i kyrkan, af Hällström **Bibelestudergruppen:** ons 3.12 kl 18 i församlingsgården **Morgoncafé:** to 4.12 kl 8:30 i Tikva **På kommande:** **Uppvaktning vid hjältegravarna:** lö 6.12 kl 9:30 **Tvåspråkig gudstjänst:** lö 6.12 kl 10 i kapellet

PERNÄ

To 27.11: Pensionärs-samling på Sarfsalö, Byagården kl. 12. Silfvergrén **Sö 30.11:** Familjemässa i kyrkan på första advent kl. 12. Silfvergrén, Westerlund, Kalliokoski **Ti 2.12:** Konsert i kyrkan med Musikinstitutets elever kl. 18.30. "I väntan på Julen". **On 3.12:** Pensionärs-samling i Mikaelstugan i Forsby kl. 13. Sjögård-Andersson

SIBBO

Sibbo kyrka: Sö kl 13 (obs! tiden) TV-gudstjänst Stefan Djupsjöbacka, Katja Korpi, Lauri Palin, Patrik Frisk, Niklas Mansner, Zacharias Holmkvist, Thomas Törroos, gruppen Meant To Be, gudstjänstfrivilliga. Konfirmandernas startsdag. Konfirmander och föräldrar deltar i mässan. Information om skriftskolan efteråt i Kyrkoby församl. hem. **Lunch för närstående:** Fr 28.11 kl. 12, Kyrkoby församl. hem. **De Vackraste Julsångerna:** Fr 28.11 kl. 19, Sibbo kyrka (televiserad). Amigo Choral, May Wikström, Rolf Steffansson, vi-deohållningar från missionärer, Camilla Ekholm, Palin. **Barnens julfest för alla:** Sö kl. 17, By-kyrkan Tabor i Box, Grönkullav. 142. Carita Furu, Allan Lindqvist, Ulla-Britt Granfelt-Lindqvist. **Samtalsgrupp på Linda:** Ti kl 13:15. Ann-Christine Wiik.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Mer information på Johannes hem-sida: www.helsingforsforsamlingar.fi/ johannes **Fr 28.11 kl. 10–11.30:** Familjefredag i Hörnan, Wiklund. **kl. 12.15–13.30:** Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkomna på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12. **Lö 29.11 kl. 11–13:** Johannes församling deltar i adventsbasar i Drumsö kyrka, Kvarnbergsbrinken 1, med försäljning av handarbeten, kort, bakverk, senap m.m. **Sö 30.11 kl. 12:** Högmässa i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Terho, Johannes kantori. Församlingens körer. Kyrkkaffe med program av Passionärerna. **Må 1.12 kl. 10–11.30:** Familjemåndag i Hörnan, Wiklund. **kl. 10–12:** Café Kardemumma. Tvåspråkigt café i S:t Jacob. Salenius. **kl. 17.45–20:** Samtalsgruppen Bibel, tro och tvivel. Hörnan, Högbergsgatan 10. "Ekumenik och den kristnes uppdrag". Gäst: Jani Edström **Ti 2.12 kl. 12:** Lunchmusik i Gamla kyrkan med Santeri Siimes. **kl. 13:** Träffpunkt för seniorer & daglediga i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Sönger i Advent. Glögg och pepparkakor. Julklappstips och bokförsäljning av Fontana Media. **kl. 19:** Ljusmässa i Johanneskyrkan. Terho, Almqvist, Böckerman. Tomas Vokalensemble. **On 3.12 kl. 14–15.30:** Diakonitrafiken i S:t Jacobs församlingssal. Salenius. **kl. 18:** Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Enlund. **To 4.12 kl. 19:** Regnbågscfé i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivå. Tomas Ray. **Middagsbön i Johanneskyrkan må-fr kl. 12.**

RADIOANDAKTER I ADVENT

Inför adventssöndagarna

På fredagarna under adventstiden är det **Malena Björkgren** från Åbo som talar i Andrum. Inspirerad av sin tvååriga dotter och egna minnen funderar hon kring adventsväntan.

Aftonandakterna håller **Kristina Fernström** från Helsingfors. Hon tar fasta på adventstiden som en vandring mot "den mest efterlängjade och samtidigt mest överraskande nyheten" i världshistorien. Fredagar i Radio Vega 6.54 och 9.10, samt 19.15.

MATTEUS

Matteus hemsida: www.matteus.fi
Matteusbilagan med bl.a. julens program: ingår i Kyrkpressen 27.11.

MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
Lö 29.11 kl. 12.30-14: glögg på plattan. Matteus församling satsar tillsammans med Vartiokylän seurakunta på att nå ut till så många som möjligt genom att ordna kaffe på gården-plattan utanför Matteuskyrkan. Vi bjuder denna gång på glögg, saft och pepparkaka. Vi erbjuder möjlighet till samtal och förbön. Kyrkan är öppen och du kan i stillhet sitta där en stund. Du är också välkommen med och hjälpa till. Vi behöver dig som vill bjuda in människor som går förbi, dig som vill servera glögg, dig som vill samtala och be för människor.

Sö 30.11 kl. 12: festmessa, Hallvar, Forsén, Sundroos, Mauriz Brunell, Matteus kyrkkör, Matteus barnkör, Daniela & Staffan. Efteråt glöggservering.
Må 1.12 kl. 17.45, 18.15, 18.45, 19.15: "Vägen till Betlehem" julvandring för små och stora. Följ med på en omväxlande vandring till Betlehem. Med alla sinnen får du en konkret upplevelse av julens händelser. Vandringen tar ca 25min, glöggservering efteråt, ingen förhandsanmälan. Ingång via kyrkan.
Ti 2.12 kl. 17.45, 18.15, 18.45, 19.15: "Vägen till Betlehem" julvandring för små och stora. Följ med på en omväxlande vandring till Betlehem. Med alla sinnen får du en konkret upplevelse av julens händelser. Vandringen tar ca 25min, glöggservering efteråt, ingen förhandsanmälan. Ingång via kyrkan.

On 3.12 kl. 8.30-9: morgonmessa, Ahlfors. Morgonmessa varje onsdag i Matteuskyrkan.
On 3.12 kl. 18: MU-messa, Matteus Ungdom -messa, Forsén. En kort messa med bönvandring, kyrkliga efteråt.

PETRUS

www.petrusforsamling.net
Fr 28.11:

- **Kl. 10 Musiklek:** i Hagasalen, Vesperv. 12 A. Musiklek för 0-4 åringar med föräldrar. Ledare Sussi Leskinen.

Sö 30.11, första advent:

- **Kl. 10 Festsöndag:** i Munksnäs kyrka. Thylin, Lassus, Ahlberg, sång av Giljekören. Kyrkkaffe.

- **Kl. 10 Festsöndag:** i Äggelby gamla kyrka. Sandell, Hilli, Vokalensemble.

- **15.30 Puls-gudstjänst:** i Petruscentret, Vesperv. 12 A.

Må 1.12:

- **Kl. 19 Samtalsgrupp för män:** i Hagasalen, Vesperv. 12 A.

Ti 2.12:

- **Kl. 10 Musiklek:** i Malms kyrka, Kom-munval. 1. Musiklek för 0-4 åringar med föräldrar. Ledare Sussi Leskinen.

- **Kl. 17 Petrus barnkör:** i Munkshöjdens församlingshem. Välkomna alla barn från 5 år uppåt! Ledare Liisa Ahlberg 050 522 9690.

- **Kl. 18 Vuxenväg till tro:** Vuxenväg till tro - eller Vuxenkatekumenerat - vänder sig till vuxna som vill ta reda på mer om den kristna tron med start i sina egna frågor. Mer info ger ledaren Maria Sten, maria.sten@evl.fi, tel. 040 703 0344.

- **Kl. 19 Litteraturkväll:** i Mäns kyrka. Vi avhandlar Mackabéerböckerna som ingår i Apokryferna ur Gamla Testamentet. Apokryferna finns som en separat bok eller i t.ex. Bibel 2000. Göran Lindén inleder. Aicka och Micke Nyström är värdar.

To 4.12

- **Kl. 10 Babyrytmik:** i Hagasalen, Vesperv. 12 A. Babyrytmik för 0-1 åringar. Ledare Liisa Ahlberg. Välkommen!

- **Kl. 10 Musiklek:** i Munksnäs, Björneborgsv. 1. Musiklek för 0-4 åringar med föräldrar. Ledare Sussi Leskinen.

- **Kl. 17 Sörgegrupp:** i Hagasalen, Vesperv. 12 A. Ruth Franzén.

Julbuffét och De Vackra Julsångerna på Kuntokallio 4.12: (Endast anmälda) Vi börjar kl.12.30 med musik och andakt i kapellet, efter det blir det julbuffét. Adressen är Kuntokallio 6. Bästa kommer man dit med buss nr. 93K som startar från Östra Centrum kl.11.57. Vi är klara så att man hinner tillbaka med 93K som startar kl.15.36 och är i Östra Centrum kl.15.56. Buffén kostar 25€ och betalas på plats. Mera info ger diakonissorna.

Petrus har nya kanslistider: öppet må-fre kl. 10-14. Tfn. 09 2340 7100.

HELSINGFORS PROSTERI

Församlingarnas samtals-tjänst: dejourerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen http://evl.fi/natjour

Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller

HIMLALIV

Susanne Ringell: Parallelliv

Susanne Ringells böcker handlade ofta om sorg och mörker, tills Gud smög sig in. Se Himlalliv på Yle Fem måndag 1.12 kl. 18.30, repris söndag 7.12 kl. 14.35

Kl. 18 Ungdomsgudstjänst: Johanna Södo, Marlen Talus-Puzesh, Anne Hätönen.
Ti 2.12 kl. 9 och 10 Jultablå: som pensionärerna uppför i kyrksalen för dag-hemsbarnen. Du som vill uppleva stämningen är välkommen med!

Kl. 13 Pensionärskören: i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30 Tisdagsstråffen: i övre salen. Elever från Hagelstamska skolan berättar om sin resa till Lettland, där de bekantade sig med Hoppets Stjärnas verksamhet.

Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgupp: i Sebastos.

Kl. 18 Damkören Grazia: i övre salen, Anne Hätönen.

On 3.12 kl. 9 och 10 Jultablå: som pensionärerna uppför i kyrksalen för daghemsbarnen.

Kl. 13.30 Kyrkosyfoföreningens gröt-fest: i övre brusrummet.

Kl. 18 Onsdagsbönen: i kyrkan, Kjell Granlund, Ulrik Sandell.

To 4.12 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre brusrummet.

Kl. 19-21 Facebook-mottagning: Marlen Talus-Puzesh.

KYRKSLÄTT
EFFA Öppen klubb för elever i åk 3-4: fredagar t.o.m. 12.12 kl.13.30-16 på Lyan, Prästgårdsbacken 5. Bl.a. lek, pyssel och mellanmål. Ingen anmälan behövs.

UK-kväll för ungdomar och unga vuxna: fre 28.11 kl. 18.30-20 på Hörnan, Sock-enstugustigen 3. Ungdomens kyrkodagar ordnas i januari 2015. Vi diskuterar kring sådant som är aktuellt, skriver kanske en motion och tar chansen att påverka kyrkan.

Adventsbasar: lö 29.11 kl. 10-13 i församlingshemmet, Församlingensvägen 1.

Högmässas första advent: sö 30.11 kl. 12 i Kyrkslättens kyrka. Mikaelikören och Karu-by skolans kör medverkar. Heikel-Nyberg, Höglund, Stråhlman och Joki. Efter högmässan kyrkkaffe i Prästgården.

Julandakt för små barn: ti 2.12 kl. 9.30 i Kyrkslättens kyrka. Familjer som inte är med i någon av församlingens grupper är också välkomna! Heikel-Nyberg.

Julandakt för små barn: fre 5.12 kl. 9.30 i Masaby kyrka. Familjer som inte är med i någon av församlingens grupper är också välkomna! Heikel-Nyberg.

Söndagsskolans julfest: fre 5.12 kl. 18.30 i församlingshemmet.

Tid för jul - konsert med Susann Sonntag och Peter Lundblad: tors 11.12 kl. 19 i Kyrkslättens kyrka. Programblad 10 €. Fritt inträde.

Kyrkoherdeämber öppna må-fre kl. 9-15, tel. (09) 8050 8292: www.kyrkslattsvenska.fi.

TAMMERFORS
Sö 30.11: 1.advent. Gudstjänst för stora och små kl 11 i SVH, Kim Rantala, Paula Sirén, Anu Rask, fagott. Vi bjuder på pizza-lunch efter gudstjänsten!

Ti 2.12: Mammor, pappor o barn, kl 10 SvG

Ti 2.12: Tisdagsklubben SvG kl 13-14.30 och kl 14.30-15.30

Ti 2.12: Julkonsert "Gloria, Gloria" kl 18.30 i Viinikka kyrka, Sampolan Lau-lajat och Nauravat Naakat, dirigent Sari Anttila

Ons 3.12: Diakonikretsen kl 13 SvH, självständigheten är inte självklar?

VANDA
Hosianna- veckomässa: fre 28.11 kl. 14 i Folkhälsanhuset, Vallmögäsen 28. A. Paavola, A. Ekberg.

Festmessa: sö 30.11 kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, K. Andersson, A. Paavola, A. Ekberg, Juhana Valtonen, trumpet. Kyrkkaffe på Helsing skolas adventsbasar.

Ingen högmässa: sö 30.11 i S:t Martins kapell.

Familjecafé: i samarbete med Folk-hälsan må 1.12 kl. 9.30 -12 i Martinisti församlingens centrum.

ViAnda-kören: övar ons 3.12 kl. 12-14 på Helsinggård, Konungsvägen 2.

Kvällsmässa: ons 3.12 kl. 18 i Helsing kyrka S:t Lars. K. Andersson, A. Ekberg.

Ungdomskväll: ons 3.12 kl. 18 i Bagarstugan, Kurivägen 1.

Barnens adventsyrke: to 4.12 kl. 9.30 i dagklubbstutrymmet i Brännmalmen, Kornvägen 10.

ViAnda-körens julkonsert: fre 5.12 kl. 17 i S:t Lars kapell, Prästgårdsgränden 3.

Dir. A. Ekberg, piano/orgel I. Hokkanen.

Församlingens julfest: sö 7.12, efter högmässan, i Prostgården. Julmat, Lucia-tåg, familjärt musikprogram. Fri-villig avgift. Anmälan till pastorskansliet

senast fre 28.11 tfn (09) 8306262 eller per e-post vandasvenska@evl.fi.
Församlingens dagklubbar: startar vår-terminen ons 7.1.2015 och to 8.1.2015. Dagklubben i Dickursby är ti och to kl. 9-12 och i Mårtensdal må, ons och fre kl. 9-12. Anmälningsblankett och mera info finns på församlingens hemsida.

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV

Sö. 30.11 kl. 10: familjemässa, Staffan Söderlund, Sofia Lindroos och kyrkkören. Kyrkxtaxi från centrum.

Bibelfest: Må 1.12 samlas i Svartå kyrkstuga.

Vännernas julfest: Må 1.12 kl. 18 på Socis. Förhandsanmälan till Inka eller Kristiina.

Onsdagssträff: On 3.12 kl. 13-15 i församlingshemmet. Julgröt, program, andakt, lotteri.

Bibelsamtalsgrupp: On 3.12 kl. 19 i församlingshemmet, nya flygeln.

Konsert: To 4.12 kl. 18 i församlingshemmet med Ikivihreät och Vox Mix.

SNAPPERTUNA
to 27.11 kl 18-21: ungdomskväll i Langansböle

to 27.11 kl 19: övar kören i prästgården

sö 30.11 kl 13: gudstjänst med Tom Bergman, Markus Weckström och Pia Nygård. Skolans lucia medverkar.

sö 30.11 kl 14-16: festligt kyrkkaffe i prästgården, samt julmarknad i byn. Välkomna!

TENALA
Sö. 30.11 kl. 13: familjemässa, Staffan Söderlund, Sofia Lindroos, kyrkkören och juniorer. Kyrkskjutsar.

Ti. 2.12, kl. 17-19: studieguppen i församlingshemmet.

"Vägen till Betlehem"

Julvandring för små och stora

må 1.12 och ti 2.12 kl. 17.45, 18.15, 18.45 och 19.15

Följ med på en omväxlande vandring till Betlehem! Med alla sinnen får du en konkret upplevelse av julens händelser. Vandringen tar ca 25min.

Glöggservering efteråt. Ingen förhandsanmälan. Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3, Östra Centrum.

Matteus församling

KARIS

Adventskören: Lö 29.11 kl. 16 övar i S:ta Katarina kyrka.

Högmässa: Sö 30.11 kl. 10 i Svartå kyrka. Kyrktaxi från periferin. Lämna din be-ställning till pastorskansliet tfn 019 279 3000, senast torsdag 27.11 kl. 14.

Högmässa: Sö 30.11 kl. 12 i S:ta Katarina kyrka. Raunio; Storbäck; Westerlund.

Adventskör, S:ta Katarina barnkör och instrumentalluppsättning medverkar. Kyrkxtaxi från centrum.

Bibelfest: Må 1.12 samlas i Svartå kyrkstuga.

Vännernas julfest: Må 1.12 kl. 18 på Socis. Förhandsanmälan till Inka eller Kristiina.

Onsdagssträff: On 3.12 kl. 13-15 i församlingshemmet. Julgröt, program, andakt, lotteri.

Bibelsamtalsgrupp: On 3.12 kl. 19 i församlingshemmet, nya flygeln.

Konsert: To 4.12 kl. 18 i församlingshemmet med Ikivihreät och Vox Mix.

SNAPPERTUNA
to 27.11 kl 18-21: ungdomskväll i Langansböle

to 27.11 kl 19: övar kören i prästgården

sö 30.11 kl 13: gudstjänst med Tom Bergman, Markus Weckström och Pia Nygård. Skolans lucia medverkar.

sö 30.11 kl 14-16: festligt kyrkkaffe i prästgården, samt julmarknad i byn. Välkomna!

TENALA
Sö. 30.11 kl. 13: familjemässa, Staffan Söderlund, Sofia Lindroos, kyrkkören och juniorer. Kyrkskjutsar.

Ti. 2.12, kl. 17-19: studieguppen i församlingshemmet.

ESBO STIFT

LOJO
Veckoverksamheten

Dagklubb: för 3-5 åringar i Virkby kyrka på tisdagar och torsdagar kl.9.00 - 12.00. (Virkby kyrka, Virkbyvägen 1, 08700 Lojo)

Familjecafé: i Virkby kyrka. Onsdagar kl.9.00 - 11.30.

Junioroklubb: i Virkby kyrkas källare på måndagar kl.13.15-15.00 för 3-4 klassister.

Joykids gav sång i hjärtat

Lördagen den 25.10 fick Åbo svenska församling besök av Anna-Pia och Mikael Svarvar samt 54 ivriga barnkörs-sångare från Åbo, Kimito och Nangare.

Dagen i Aurelia började med uppvärmning via roliga sånger och röstlekar. Sedan fick barnen lära sig enkla men svängiga engel-

ska och svenska sånger. Efter en lång övning blev det lekpaus med församlingens hjälpredare. Efter pausen blev det sång igen med roliga rörelser och "hiphop-moves". I en del sånger fick en del sjunga solo, vilket var spännande.

På kvällen sjöng hela stora barnkören alla sånger som

de lärt sig under den innehållsrika dagen för en stor och ivrig publik. Kommunikationen mellan sångare och publik var intensiv och alla hade mycket sång i hjärtat när de åkte hem.

KRISTINA KIVINIEMI & SARA KENDOUS, TEXT OCH FOTO

MARKNAD

UTHYRES

34 m², 1r+k, nyrenoverad, på Sturegatan 9 i H:fors uthyres fr.o.m jan. 2015. Hyra 700 e + vattenavg. Långvarig hyresgäst sökes. Tel. 050-3258292

DIVERSE

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö. Tel. 050 590 3780, mån-tors 9-12.

Förmånligt seniorboende med hjälp av Herrar på stiftelsen Fridhäll i Kottby, Helsingfors. Lägenheterna är ca 30 m². Fridfullt område med bra kommunikationer. Förfrågningar per Tfn. 09-777 12 213. Vardagar 9-12.

KÖPES

Juristklubben Codex r.f. önskar köpa ny klubblokal i centrala H:fors. 120-250m². Kontakta ordf. Sara Soini (ordf@codex.fi) tfn. 041-5480660

TACK
för visat förtroende
Bodil Kalmari

POP-UP BOKKAFÉ

ÖPPNAS I VASA 29 NOVEMBER

MORE THAN
COFFEE

Öppet må-fre: kl 10-18, lö: 10-15 i december.

Försäljning av böcker, skivor, kort mm i Allkristen Bokhandels tidigare utrymmen. Välkommen!
Fredsgatan 20, Tfn: 0207 856699

Adventskaffe

i de kristna bokhandlarna
fredag 28.11. Välkomna!

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET

Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå

Marjamäki

Även gravstenar m.m.

Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt

Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktorisera begravningsbyrå

www.energicertifikat.fi

Värmefotografering

Oy H Enberg Ab
050-4962416

www.panoramavasa.fi

Stöd det finlandssvenska musiklivet!

FINLANDS SVENSKA SÅNG- OCH MUSIKFÖRBUND mottar donationer och testamenten för sitt arbete med att stöda det finlandssvenska musiklivet.

Vi förvaltar också flera fonder som uppkommit genom donationer eller som instiftats för att hedra bemärkta musikpersoner i Svenskfinland.

Genom att göra en inbetalning till någon av fonderna är Du med och understöder det finlandssvenska musiklivet.

För mer information, kontakta

Verksamhetsledare
Toni Sjöblom. tfn 06-320 6800
Finlands svenska sång- och musikförbund
Nedretorget 1A, 65100 Vasa

KUNGÖRELSER

KYRKAN I HELSINGFORS

Helsingfors kyrkliga samfällighets **gemensamma kyrkofullmäktige** sammanträder torsdagen den 11 december 2014 klockan 17 i Församlingarnas hus, Tredje linjen 22.

En förteckning över ärenden som kommer att föredras vid sammanträdet är från och med 3.12.2014 framlagd på anslagstavlor vid Helsingfors församlingars pastorsexpeditioner och på den kyrkliga samfällighetens anslagstavla, adress Tredje linjen 22.

Föredragningslistan och protokollet kan läsas på webben: www.helsinginseurakunnat.fi/hallinto. Föredragningslistan publiceras ca en vecka före mötet och protokollet ca en vecka efter respektive möte.

Helsingfors, den 17 november 2014

Ordförande

Välkommen till Uffes i Purmo!

Till fest & vardag

- » smakliga luncher varje vardag 11-13
- » à la carte restaurang för 100 personer
- » catering, allt från större fester till hemmamiddagar
- » smörgåstårter
- » söta tårter
- » café & kiosk
- » lösglass
- » goda pizzor
- » grillmat

Uffes
MAT & CAFÉ

Vi har öppet 7 dagar i veckan
tfn 727 2255
Purmovägen 471, Purmo
www.uffes.fi

JULGÅVOR! saltshop.ax

Åländskt konsthantverk i ny webshop!
Unika handgjorda föremål i textil, keramik och silver samt vårt omtyckta kryddsalt.

De 100 första kunderna får en gåva!

SALT

KONSTHANTVERK

Sjökvarteret, tel.21505, www.salt.ax

LEDIGA TJÄNSTER

Tänk om Hangö skulle vara din plats i livet?!

I Hangö är vi vana vid friska vindar, som kräver ordentlig förankring och djupa rötter, både konkret och i överförd bemärkelse. Församlingen vill vara en öppen gemenskap för tro, hopp och kärlek, där alla kan ge sitt bidrag till helheten. Visst kämpar vi med de utmaningar en minskande befolkning för med sig, inte minst ekonomiskt, men samtidigt finns det många saker att vara glad över, inte minst församlingsbor som vill ta ansvar för sin församling i en ny tid.

Vi söker nu en kaplan till ett arbetslag med 8 anställda och drygt 3200 församlingsmedlemmar. (Det finns även en ungefär lika stor finsk församling) Till arbetsuppgifterna hör bl.a. själavården på institutioner, konfirmandarbete och utvecklande av musik- och gudstjänstlivet med kantorn och gospelkören. Om ingen behörig sökande finns beaktar vi även andra sökande för t.f. arrangemang.

Tjänsten söks ordinariter hos Domkapitlet i Borgå stift, PB 30, 06101 Borgå, **senast 12.12.kl 15**, övriga ansökningar till Församlingrådet, Boulevarden 17, 10900 Hangö. Samma ansökningstid.

Khde Anders Laxell ger närmare upplysningar, tel. 040 740 2954 eller per e-post: anders.laxell@evl.fi
Församlingrådet i Hangö svenska församling

KYRKAN I HELSINGFORS
JOHANNES FÖRSAMLING

Johannes församling i Helsingfors har ca 11 000 medlemmar och ca 40 anställda. Vi vill erbjuda en svensk kristen miljö för alla som rör sig i Helsingfors centrum. Vi vill vara inkluderande och öppna. Johanneskyrkan är vår huvudkyrka, och där vill vi utveckla ett mångsidigt gudstjänstliv. Johannes församling har ca 100 konfirmander och en omfattande hjälpmedelverksamhet, goda utrymmen för ungdomsarbete och en modern, högklassig musikstudio.

Vi söker nu en behörig och kompetent

Ungdomsarbetsledare

Vi förväntar oss att du utöver den formella kompetensen har

- Erfarenhet av ungdoms- och skriftskolarbete
- God förmåga att jobba i team
- God organisationsförmåga
- Intresse och färdighet att jobba med musik.

Arbetsbilden utarbetas i samarbete med den andra ungdomsarbetsledaren, men omfattar åtminstone skriftskolarbete på Lekholmen, öppet hus – verksamhet på Högbergsgården och arbete i skolorna på församlingens område.

Språkkravet är behärskande av svenska och nöjaktig förmåga att använda finska i tal.

Tjänsteansökan riktas till församlingrådet i Johannes församling, Högbergsgatan 10 E, 00120 HELSINGFORS senast den 8 december 2014 kl.16.00.

Tjänsten besätts av församlingrådet efter intervju och psykologiskt lämplighetstest.

Närmare upplysningar ger kyrkoherde Johan Westerland 0505213573 eller ungdomsarbetsledare Lella Lindström 0503800849

Prepkurs inför äktenskap

9-11 januari 2015, Merilä lägergård

Veckoslutskurs för par i vigseltankar & nyvriga par! Resurspersoner : Boris & Vivian Salo, Mathias & Tanja Forsblom, Torbjörn & Sara Sandell samt Emilia & Anders Holmberg.

Kursavgift 50 €/par, mat 80 €/par, logi 80 €/par.

Gåvotips! Kursen är en fin förlovningspresent eller julklapp till unga par.

Info/ansmäl (före 2.1) Pedersöre församlingskansli tfn 040-3100440, lena.sandberg@evl.fi

Pedersöre prosteri, Svenska studiecendralen
www.pedersoreprostern.fi

INKAST KATARINA GÄDDNÄS

Låg sol och knäfall

I KERSTIN NORBORGS roman från 2001 *Min Faders hus* finns det en pappa som är präst, uppvuxen inom schar-tauanismen. Han är en omtyckt och skicklig förkunnare, men han får allt svårare att predika. Barndoms-hemmets stumma förnekande av allt sinnligt och världsligt drabbar honom så att förkunnelsen i predikstolen blir till enbart ljud på hans läppar. Heroiskt, självupppoffrande, en- vetet kämpar han för att få orden att åter andas och leva. Men hans ande tiger. Denna tystnad är inte – med Johannes av Korsets ord – en ”musik genomdränkt av tystnad”, utan en djup vända.

EN DAG EFTER en längre tids kamp och kramp stiger han upp i predikstolen och får inte ett ord ur sig. Hur han än söker så finns det ingenting kvar i ordförrådet. Han står där en stund, svettas, tiger och går sedan ner igen.

Ofta känner jag mig som han. Det som är ord och text står så långt borta från Gud. Vi försöker hurtigt förklara det heliga mysteriet, söndag efter söndag. Ofta får predikan bara motsatt effekt. Den lilla fläkt av tro, den aning eller doft av det gudomliga som någon förnummit, dis-sekeras sönder.

JAG TROR BORTOM förnuft och förklaringar, bortom vetenskap och bevisföring, bortom kyrkomötesprogram och trosbekännelser. Jag sträcker mig mot det andliga i en ständigt böljande, tänjande rörelse.

DET ÄR NÅGOT med novembers avskalade natur och det sinande ljuset som får mig ner på knä. Så lite i mitt liv är så som jag skulle önska. Så många gånger har jag försökt börja om, ta nya tag, göra om och göra rätt, men misslyckats. Gud, hur många chanser ger du en människa, tänker jag med lera som väter genom byxknäna.

Jag vet svaret. Du ser till vår längtan, vår strävan efter rättfärdighet. Bara Gud vet hur många gånger du och jag har försökt men misslyckats, hur hett vi längtar efter förändring.

DET ÄR NÅD. Tårar får rinna befriat över vinterbleka kinder. Det är första advent på söndag, vi inleder ett nytt kyrkoår. Rid in! Rid in Jesus Kristus i vår kyrka, i våra hjärtan! Vi får riva av oss våra gamla klädnader och bre ut dem inför dig! Solen ligger lågt i november, men du tänder ljus i botten av oss människor.

Katarina Gäddnäs är författare.

KÄRNKRAFT FENNOVOIMA

Stöd inte atomvapenbolag

Ansvarsveckan uppmanar oss att tänka över vår konsumtion, så att vi inte bidrar till krig och miljökatastrofer. Man talar om den blinda girigheten och kort-siktiga vinstintressen, som leder till att liv och miljön hotas och att naturresurser exploateras. Jag ser framför mig Fennovoimas planerade kärnkraftverk.

Enligt Fennovoimas kärnkraftsplaner är ryska statens atomvapenbolag den största delägaren (34 %), största finansören och den som står för kunskapen i kärnkraftsteknik. Vill vi ge ryska staten makt över verksamhet i Finland som kommer att släppa ut mer eller mindre radioaktiva ämnen och som har potential att utplåna hela vårt land? Vill vi ha det högra-dioaktiva avfallet och den eviga otruggenhet det för med sig? Kring ett kärnkraftverk finns också grogrund för många konflikter och meningsskiljaktigheter. Tänk bara på alla tvister och rättegångar kring Olkiluoto 3.

”Kärnkraften ger dem politisk makt.”

Undrar hur man handskas med dylika konflikter om ena parten är ryska staten och dessutom delägare?

Jan Haverkamp, kärnkraftsexpert och konsult åt Greenpeace i Centrala och Östra Europa, skriver i sin blogg att Greenpeace av-slöjat korruption, förgiftning av miljö och utnyttjande av folk hos många kärnkraftsleverantörer och operatörer, inklusive Areva, Westinghouse, GE, Hitachi och Toshiba. Kärnkraftens massiva negativa inverkan, socialiserade risker och farliga arv förvrängs. Ändå ser de Rosatom med sina kontrakt som ”löser allt” som en extra farlig affärspartner. Rosatom erbjuder något som är för bra för att vara sant. De lovar att finansiera, bygga och driva reaktorer utomlands, och till och

med att reprocessa avfallet. Men avtalen har allvarliga finansiella, miljömässiga och politiska följder. Målen för Rosatom är inte främst ekonomiska utan politiska, och kärnkraften ger dem politisk makt.

Följande bolag är delägare i Fennovoima: Rosatom, Abo Energi Ab, Borgå Energi Ab, Vantaan Energia Oy, Nantalin Energia Oy, Oy Herrfors Ab, Jakobstad Energi- verk, Nykarleby Kraftverk, Kronoby Elverk, Jylhänsä-hkö Osuuskunta, Alajärven Sähkö Oy, Andantment Group Oy, Haminan Energia Oy, Harvator Oy, Haukiputaan Sähköosuuskunta, E. He-elaakoski Oy, Imatran Seudun Sähkö Oy, Keminmaan Energia Oy, Keravan Ener-gia Oy, Kestra Kiinteistöpal-velut Oy, Koillis Satakunnan Sähkö Oy, Kokemäen Sähkö Oy, KSS energia Oy, Kuore-veden Sähkö Oy, Köyliön – Säkylän Sähkö Oy, Lahti en-ergia Oy, Lammaisten Ener-gia Oy, Lehtimäen Sähkö Oy, Myllyn Paras Oy, Mäntsälän Sähkö Oy, Nurmijärven Sä-

hkö Oy, Keskusosuuskunta Oulunseudun Sähkö, Oulun Kaupunki, Outokumpu Oy, Paneliankoskenvoima Oy, Parikkalanvalo Oy, Ra-ahen Energia Oy, Rantakai-ran Sähkö Oy, Rauman En-ergia Oy, Rautaruukki Oy, Sallila Energia Oy, Seinäjo-en Energia Oy, Tornion En-ergia Oy, Valio Oy, Vakka Suomenvoima Oy, Valke-akosken Energia Oy, Vata-jankosken Sähkö Oy, Vete-lin Sähkölaitos Oy, Äänen-seuden Energia Oy. (www.fennovoima.fi)

Handla inte av dessa bo-lag, utan konsumera fred-ligt! Stöd inte atomvapenbo-lag och en energiform som orsakar så mycket lidande. Jag känner bara till ett elbo-lag, ”Nordic Green Energy”, som har enbart förnyelsebar energi. Hoppas att någon kan berätta om flera som inte an-vänder kärnkraft eller fossi-la bränslen.

BIRGITTA NORRVIK medlem i kyrkan och www.prohanhikivi.net

JÄMLIKHET ÄKTENSKAP

Inget behov att omdefiniera

Med anledning av att 30 präster i den evangelisk-lutherska kyrkan i Kotimaa 24 satt tum-men upp för initiativet till jäm-lik äktenskapslag vill vi un-der-tecknade präster inkom-ma med följande:

Vi kan inte se något behov av att under motivering-en förbättrad jämlikhet om-definiera äktenskapet ge-nom lagstiftning till något annat än det enligt naturens ordning är och alltid varit från mänsklighetens bör-jan. Mänskligheten består av män och kvinnor, biolo-giskt och också psykiskt oli-ka. Äktenskapet bygger på denna olikhet och skapar av dem en enhet, där man och hustru tillsammans kan bilda familj, föda och fost-ra barn och möjliggöra släk-tets fortbestånd. Både Gam-la och Nya testamentet lär att Gud instiftat äktenskapet som ett unikt förbund mel-lan en man och en kvinna. Äktenskapet är en stor gå-va till oss människor, som vi skall hantera varsamt. Den traditionella kärnfamil-

jen med far, mor och barn har i många undersökning-ar visat sej vara den lyckli-gaste formen för männis-kans uppväxt och utveck-ling. Därför har det alltid va-rit i samhällets intresse att stöda det traditionella äk-tenskapet också genom lag-stiftning.

Den föreslagna föränd-ringen av äktenskapsla-gen kan inte bli till välsig-nelse för vårt samhälle utan endast skapa förvirring för kommande generationer. Vi vet att flera präster i Borgå stift utöver oss underteck-nare, delar vår syn. Må vår Herre ge vishet åt våra riks-dagsmän att stifta sunda la-gar till gagn för vårt folk.

Ulf Emeleus, Tord Carlström, Håkan Djupsjöbacka, Stig-Olof Fernström, Albert Hägg-blom, Max-Olav Lassila, Jan Nygård, Henrik Perret, Marko Saarinen, Jan-Erik Sandström, Peter Silfverberg, Marko Sjöblom, Per Stenberg, Henrik Östman.

NYA LAGAR

Kärleken och ämbetsfrågan

Bo Holmberg tycks ha syn-nerligen ömma tår. Nå, det må vara honom tillåtet. Klädsamt är det ändå inte. Sedan miss-tolkar och läser han in saker i det jag skrivit som inte finns där, men det må också vara honom förlåtet. Värre är dock att han inför en eventuell fort-satt debatt försöker skräm-ma Kp:s redaktion till att börja id-ka censur. Jag hoppas verk-ligen att redaktionen inte lå-ter sig påverkas av detta! Det värsta i Holmbergs skrivelser är ändå att han klart och tyd-ligt visar att han inte bryr sig i Guds ord. Igen en gång på-står han nämligen att ”kärle-ken till nästan...är det centra-la elementet i Jesu budskap”.

Detta kan man givetvis sä-ga, men då behöver man ab-solut definiera vad denna ”kärlek” innebär. Om, och när, man talar om kärlek i samma mening som man ta-lar om Jesus kan man nämligen inte göra så som BH gör och gå tvärt emot vad Guds ord säger. Inte ens om man har den världsliga lagen på sin sida. Jesus säger i Joh. 14 klart

och tydligt hur kärleken fung-erar och vad den konstitueras av: ”Jesus svarade: ”Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord...Den som inte älskar mig håller inte fast vid mi-na ord.” Vad sedan gäller kär-leken och ämbetsfrågan kan BH med fördel läsa också Joh. 15:9-10 samt 1 Kor. 14:37.

Givetvis är det problema-tiskt när den världsliga la-gen (och speciellt kyrkola-gen) hamnar på kollisions-kurs med Guds ord, men för en kristen människa som älskar Herren Jesus gäller allt-jämmt ordet om att vi, när så sker, bör ”lyda Gud mer än människor”. (Apg. 5:29)

KRISTIAN NYMAN
Esse

Någon censur idkar KP inte, och påtryckningar hör till det varje redaktion ska hålla stånd mot. Likaså uppdraget att bedöma det allmänna intressevärdet. Därför dras nu streck i den interna dialo-gen mellan Nyman och Holmberg på KP:s opinionssidor.

CHEFRED

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma in-lägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insän-darna är 1 200 tecken. Redaktionen för-behåller sig rätten att förkorta insändar-na. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

KYRKAN MILJÖ

”Kyrkan verka-de inte inse vilken kraftig politisk lin-je den valde.”

Eija-Riitta Korhola an-ser i en intervju i tid-ningen Sana att kyr-kan i sina ställnings-taganden för miljön är blind för klimatfunda-mentalismen.

MELLANÖSTERN KRISTNA

Trygghetens frestelse

”Det är ingen hemlighet att de kristna i Mellanös-tern hade det bättre förr under vad som kan be-skrivas som diktaturer el-ler åminstone auktoritära regimer. Men, som bland andra kardinal Parolin har

påmint om, får de krist-na inte ”falla för frestel-sen att bara söka be-skydd från dem som för tillfället har den politis-ka eller militära makten”. Här krävs större, djärva-re projekt”, skriver **Olle Brandt** om tragedin i Mel-lanöstern i en ledare i tid-ningen Signum.

Liturgisk fågel: Mässhaken.

FINLANDSSVENSKARNAS ADVENTSLJUSSTAKE har vanligtvis varit hemgjord, inte sällan tillverkad i skolslöjden. Ännu i dag är det populärt att arrangera fyra ljus i rad eller ring på ett fat, en bricka eller i en kruka och pryda med dekorationer.

Låt adventsljusen brinna

Adventsljusstaken blev genast en försäljningssuccé då den kom till Sverige på 1930-talet.

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Hör du till dem som räknar ner till julen genom att plocka fram adventsljusstaken och tända ett ljus för varje söndag? Traditionen är utbredd bland finlandssvenskarna, men adventsljusstaken har aldrig slagit igenom i Finland på bred front.

Anne Bergman är arkivarie vid Svenska litteratursällskapets Folkkultursarkiv och håller som bäst på att skriva en ny bok om festseder. Liksom många av julens traditioner kommer också många av julens förberedelsetraditioner från Tyskland.

Tyskland var under 1800-talet och kring sekelskiftet "julproducentlandet nummer ett" vad gäller både julidéer och julrekvizita, säger Bergman.

Det var i de protestantis-

ANNE BERGMAN på Svenska litteratursällskapets Folkkultursarkiv har koll på hur adventsljusstaken använts i Svenskfinland.

ka delarna av Tyskland man allra först började betona adventstidens betydelse.

Adventstiden skulle ha prägel av glädjefest och de fyra adventsveckorna var en förberedelse för julen, så att Jesu födelse kunde firas på ett värdigt sätt.

Adventsfirandet nådde

"De ständigt tända ljusen har lite förtagit adventsstakens idé."

Anne Bergman

Finland redan i början av 1800-talet, men slog igenom bland den stora allmänheten först under första delen av 1900-talet.

På 1910-talet började man i Tyskland massproducera adventskalendrar, som kunde köpas för en relativt billig penning. I Finland blev de allmänna först efter Andra världskriget, även om vi vet att de fanns i landet redan på 1920-talet.

Kransen blev stake

Också adventskransar och adventsgranar kom till Norden från Tyskland.

De gröna adventskran-

sarna med fyra ljus som hänger i taket med röda band blev väldigt populära i Danmark. Där är de fortfarande en central julprydnad, berättar Bergman.

Kransarna blev aldrig speciellt populära i Sverige och Finland.

Uppenbarligen hittade man i Sverige på att placera de fyra ljusen i en rad i en ljusstake i stället. Och de blev genast en försäljningssuccé!

I Svenskfinland var de allra populärast på 50- och 60-talet.

Adventsstakarna var vanligtvis hemgjorda, inte sällan tillverkade i skolslöjden. I affärer har de funnits bara sporadiskt. Av allt att döma har de varit mycket mera allmänna bland finlandssvenskar än bland finskspråkiga.

Såldes sporadiskt

Anne Bergman säger det på 1930-talet kan ha funnits en viss ovilja bland den finskspråkiga delen av befolkningen att ta till sig staken, då den uppfattades som väldigt rikssvensk.

Den känslan fanns inte senare, men adventsljusstaken blev ändå inte någon

succé i Finland. Det berodde säkert mycket på att man faktiskt inte kunde köpa den på särskilt många ställen.

Anne Bergman har under tiotals år följt med utbudet i butikerna inför julen och säger att adventsstakar inte på årtionden funnits till salu som standardvara i de stora affärskedjorna i Finland. En snabb sökning på svenska butikskedjors finska webbsidor visar ändå att flera faktiskt säljer långsmala ljusstakar med fyra ljus i år och att en del till och med kallar dem för adventsljusstakar.

De svenska butikerna har samma sortiment här som i Sverige. Men jag är inte säker på att den finska delen av befolkningen uppfattar ljusstaken på samma sätt som många finlandssvenskar gör. Många kanske bara ser den som en ljusstake, och tänker inte att de ska tända ett ljus för varje söndag i advent. Fast det är klart att adventsljusstaken inte på något sätt är helt okänd bland de finskspråkiga, men det finns olika idéer om hur den ska användas.

I den julundersökning Folkkultursarkivet gjorde 1988 visade att många finlandssvenskar då hade ad-

ventsljusstakar och var nogna med att tända ett ljus varje adventssöndag.

Men det var ändå en ganska liten procent. Utgående från traditionsmaterialet verkar adventsstaken i dag vara vanligare på Åland än i andra delar av Svenskfinland.

I Sverige kallas i dag så gott som alla elektriska ljusstakar för "adventsstakar".

I Finland är språkbruket vacklande. Hos oss måste en "adventsstake" ha något samband med första advent och inte vara en helt vanlig elektrisk ljusstake.

Utkonkurreras?

När de elektriska ljusstakarna med fem, sju eller flera ljus blev vanliga, trängde de i någon mån ut adventsstaken.

De elektriska ljusen tänds då man tar fram julprydnaderna och brinner så länge som det känns aktuellt att ha julpynt framme. De ständigt tända ljusen har lite förtagit adventsstakens idé. Men vem vet, kanske adventsljusstaken slår igenom i Finland och blir allmängods, 100 år "för sent". Vi får se – ingenting är statistiskt och traditioner måste förändras hela tiden för att överleva.